ССР Давлат китоб палатаси

Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

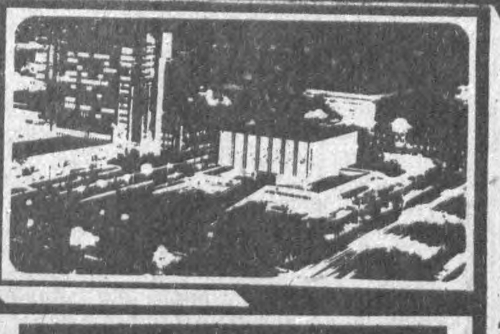

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 32 (8. 230) ◆ 1993 йил 19 февраль, жума ◆ Нархи 5 сўм

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

18 февраль куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Татаристон Республикаси Бош вазири Муҳаммад Собиров бошлиқ ҳукумат делегациясини қабул қилди.

Президент меҳмонларга ижтимоий-иқтисодий вазият ва бозор иқтисодиётига ўтишда Ўзбекистоннинг ўз йўли хусусида сўзлар экан, мамлакатимиз халқаро муносабатларда ўзаро манфаатдорлик сиёсатига амал қилаётганини таъкидлади.

Татаристон Бош вазири Ўзбекистон раҳбарияти юритаётган сиёсатга юксак баҳо бериб, мамлакатларимиз ўртасидаги иқтисодий, маданий алоқаларни ривожлантириш муҳимлигини айтди.

* * *

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов билан Татаристон Республикаси Бош вазири Муҳаммад Собиров ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси билан Татаристон Республикаси ўртасида 1993 йилда савдо-иқтисодий ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди.

* * *

Татаристон Республикаси Бош вазири Муҳаммад Собиров бошлиқ ҳукумат делегацияси аъзолари 18 февраль куни Самарқанд ва Бухорони зиёрат қилишга жўнаб кетди.

(ЎзА).

«ЖАМИЯТДАГИ СИЁСИЙ ҲАМЖИҲАТЛИК— ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ ЗАРУР ШАРТИ» ХАЛҚАРО АНЖУМАНИНИНГ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

МУРОЖААТ

Халқаро семинар қатнашчиларини сидқидилдан қутлайман. Бу анжуман Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг яқинда Тошкентда ўтказилган учрашувида қабул қилинган қарорларни рўёбга чиқаришда муҳим аҳамият касб этади, деб умид қиламан. Анжуман мамлакатларимиз иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш мақсадида турли сиёсий кучларнинг жипслашувини чуқурлаштиришга интилаётганидан далолат беради.

Биз жамиятдаги вазиятнинг барқарорлиги туфайли мустақиллигимизнинг қисқа даври мобайнида эришган ижобий натижаларимизни баҳам кўришга тайёрмиз. Айни вақтда жаҳоннинг турли мамлакатларидаги сиёсий ва иқтисодий ўзгартишлар тажрибаси зўр қизиқиш уйғотмоқда.

Ўзбекистоннинг янги Конституциясида инсон ҳаёти энг олий қадрият деб эълон қилинган. Биз инсонлар учун тинчлик ва осойишталикни таъминлаш йўлида ҳамма ишни қиляпмиз. Шуни таъкидлашим керакки, биз учун сиёсий барқарорлик — шунчаки бир мақсад эмас, балки машаққатли иқтисодий ислоҳот вазифаларини ҳал этишнинг асосий шартидир. Бусиз Ватанимизнинг кейинги тараққиёти ва равнақ топишини тасаввур этиш қийин.

Комил ишонч билан айтаманки, семинар жамиятда сиёсий ҳамжиҳатликка эришишнинг ўзига хос янгича йўлларини топиш имконини беради ва Марказий Осиёда бирлашиш жараёнларини чуқурлаштиришга кўмаклашади. Анжуманнинг барча қатнашчиларига ишларида муваффақият, бахт-саодат ва омонлик тилайман.

Эҳтиром билан
Ўзбекистон Республикасининг Президенти
Ислом КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 17 февраль.

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ— НАЗОРАТ ОСТИДА

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Фармонига биноан жойларда иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш масалалари бўйича қарорлар бажарилишини назорат қилиш юзасидан жамоатчилик комиссиялари ташкил этилмоқда. Ана шундай Тошкент шаҳар жамоатчилик комиссияси ҳам тузилди.

Мухбиримиз ушбу комиссия раиси Н. С. Насимовдан бу жамоатчилик комиссияси олдида турган мақсад ва вазифалар тўғрисида гапириб беришни илтимос қилди.

— Ўзбекистон амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар бозор муносабатларини шакллантириш мулкчиликнинг барча шаклларини ривожлантириш, соғлом тадбиркорлик ва шахсий ташаббусни рағбатлантиришга қаратилгандир. Ҳозир республикамизда қабул қилинаётган қонунлар иқтисодиётга маъмурий буйруқбозлик усулида раҳбарлик қилишдан бозор муносабатларига ўтишни муқаррар қилиб қўймоқда.

Аммо жойларда ҳамиша ҳам Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва ҳукумат қарорлари изчил бажарилиши таъминланмаяпти. Баъзан маҳаллий ҳокимият идоралари тушуниб-тушунмасдан, айрим ҳолларда эса таркиб топаётган ижтимоий-иқтисодий вазиятни тўғри баҳолай олмай иқтисодий ислоҳотларга ҳамда ишбилармонликка тўсиқ бўлаётган қарорлар қабул қилмоқдалар ва амалий иш қилмоқдалар.

Биз турли ишлаб чиқариш ва тижорат тузилмалари вакиллари билан ҳозирнинг ўзида ўтказилган учрашув ва суҳбатларда уларнинг жойлардаги маҳаллий ҳокимият ва бошқарув идоралари билан ўзаро муносабатлари мураккаб кечаётганлигини аниқладик. Улар кўп ҳолларда сансалорлик, ҳатто таъмагирлик ҳолларига дуч келаётганликларидан шикоят қилдилар. Бу янги корхоналар ташкил қилишда ҳам, қарз ёки лицензиялар олишда ҳам рўй бермоқда.

Шу сабабли ҳам Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва ҳукумат қарорлари ижросини назорат қилиш бўйича жамоатчилик комиссиялари ташкил этилди. Бундай жамоатчилик комиссиялари Тошкент шаҳар давлат назорат комитети ҳузурида, шунингдек шаҳардаги ҳар бир районда тузилди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, уларнинг ҳаммаси жамоатчилик асосида, маош олмай ишлайди. Бу комиссиялар таркибига асосан давлат тузилмаларига тааллуқли бўлмаган ташкилотлар вакиллари киради.

Яқин вақт ичида Ўзбекистон Республикаси Президентининг иқтисодий ислоҳот масалалари бўйича фармонлари ва шу хусусдаги ҳукумат қарорлари, бошқа ҳуқуқий ҳужжатлар тўпламини тайёрлаш режалаштирилмоқда. Ана шу қарорларнинг жойлардаги ижросини назорат қилиш ҳам кучайтирилади.

Абдулла МАҲСУМОВ.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Фарғона ва Хоразм вилоятлари фаолларининг йиғилишларида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» рисоласи, шунингдек Вазирлар маҳкамасининг 12 февралдаги йиғилиши қарорларидан келиб чиқадиган вазифалар муҳокама қилинди.

● Кеча Тошкентда Марказий Осиё давлатлари телерадиокомпаниялари раҳбарларининг учрашуви ниҳоясига етди. Унда ушбу давлатлар раҳбарларининг Тошкентдаги учрашувида келишган аҳдлашувларига биноан Марказий Осиё телерадиокомпаниясини ташкил этиш масаласи муҳокама этилди.

● «Фотон» бирлашмасида днепропетровскликлар билан ҳамкорликда оқ-қора тасвирли телевизорлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилмоқда. Экранининг диаметри 40 сантиметр бўладиган ушбу телевизорларнинг дастлабки туркумини Наврўз байрамигача савдо тармоқларига жўнатиш мўлжалланмоқда.

● «Муштум» журнали биринчи сони чиққанига 70 йил тўлди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Россия Вазирлар Кенгашининг раиси Виктор Черномирдин Ҳамдўстлик мамлакатлари билан савдо-иқтисодий муносабатларда янги тизим яратиш, бу ҳудудда умумий бозор барпо этишни таклиф этди.

● Молдова Президенти Мирча Снегур Руминияга қўшилиш тарафдорлари давлат тўнтаришига тайёргарлик кўраётганликлари ҳақида баёнот берди.

● Москва ҳукумати АИ-95 «Экстра» бензини бир литрининг нархини 60 рубль қилиб белгилади.

● Озарбайжон парламенти арақка акциз солиғини 70 фоиздан 50 фоизгача камайтириш тўғрисида қарор қабул қилди. Натижада 700 рубль турган арақнинг нархи 400 рубль бўлди.

ХОРИЖДА

● АҚШ Президенти Билл Клинтон мамлакат иқтисодиётини жонлантириш режасини эълон қилди. Унда яқин тўрт йил мобайнида федерал бюджетини 126 миллиард долларга камайтириш мўлжалланган. Бунинг учун федерал хизматчилар сони 100 минг кишига қисқартирилиши, уларга сарф-харажатлар 9 миллиард долларга тежалиши керак. Йиллик даромади 40 минг доллардан ортиқ бўлган оилалар янги, оширилган солиқ тўлайдиган бўладилар. Мамлакатда шу йилнинг ўзида 500 мингтага яқин янги иш ўрни яратилади, 1996 йилга бориб эса қўшимча 8 миллион кишини иш билан таъминлаш кўзда тутилмоқда. Жиноятчиликка қарши курашни кучайтириш учун полициячилар сони 100 мингтага кўпайтирилади.

● Германия ҳукумати Россия, Ҳамдўстлик бошқа мамлакатларига атом ва кимёвий қурол-аслаҳаларини йўқотишда ёрдам кўрсатиш ниятида эканлигини билдирди.

● Ўтган йили Пекинда 30 нафардан кўпроқ юқори мартабали ҳукумат амалдорлари порахўрлик учун жиноий жавобгарликка тортилди.

ОНА ЮРТ РАВНАҚИНИ ЎЙЛАБ

Сиз кўриб турган инсонларнинг ёши, турмуш тарзи, иш фаолиятини бошлаган йили турлича. Бир-бирига асло ўхшамайди. Лекин уларнинг ҳар бири олий мақсад — ёшлик қувватию, йиллар тажрибасини она юрти равнақи йўлида сарфлаш ишқи билан ёнади.

СУРАТЛАРДА: Тошкент экскаватор ва тажриба таъмир заводи ишчиси (чапда) А. Аймахонов; кимё дори тайёрлаш ишлаб чиқариш бирлашмаси хизматчиси М. Тешабоева; 1-уйсозлик комбинатининг 2-пардоз ишлари бошқармаси хизматчилари И. Малайхонов ва А. Хўжаевлар.

Андрей Пишненко суратлари.

** Наврўз байрами тараддуди*

ҲАШАРГА ЧИҚИШАДИ

ХАЛҚИМИЗДА «Ҳашар — эрга ярашар» деган ажойиб гап бор. Дарҳақиқат, халқимиз қадим замонлардан бери ана шундай ҳашар йўли билан уйлар қуришган, йўллар бунёд этишган, каналлар очишган, шаҳарларни обод қилишган. Бу нарса республикамиз мустақилликка эришгандан кейин янада ўзгача мазмун кашф этиб бормоқда. Ана шу ажойиб халқ анъанасини давом эттириш мақсадида Ўзбекистон кимё доришунослиги ишлаб чиқариш жамоаси куни кеча бу йилги Наврўз байрами шарафига яхши бир ташаббус билан чиқди.

— Бирлашма м и з жамоаси Наврўз байрами шарафига ҳашар уюштиришга қарор қилди, — дейди Ўзбекистон Халқ демократик партияси бошланғич ташкилотининг котиби Р. Кабиров. — Бу борада биз яхши тажриба ҳам тўплаганмиз. Бу галги ҳашар чоғида ана шу тажрибалар қўл келади, албатта.

Шу кунларда ушбу жамоада ўтказилажак ҳашарга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Бу борада аниқ тадбирлар режаси тузилди. Корхонага туташ ҳудудларни саранжомсариштa қилиш, кўкаламзорлаштириш, дам олиш оромгоҳида кўпгина ишларни амалга ошириш шулар жумласидандир.

Ҳашар куни 20 минг сўмлик ҳажмдаги мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилади. Шу куни минг кишига ош дамлаб тарқатилади.

Бошланғич партия ташкилоти Наврўз байрамига ана шундай ҳозирлик кўриб, 13 март куни меҳнат байрами шарафига бошқа жамоаларни ҳам ҳашарга чиқишга чин дилдан даъват этмоқда.

Саид БОТИРОВ.

Ислом КАРИМОВ:

БИЗ ФИДОЙИ ВАТАНПАРВАРЛАРГА ТАЯНАМИЗ

Аввал хабар қилинганидек, Вазирлар маҳкамасининг Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов раислигида ўтган мажлисида вилоят ва шаҳар ҳокимлари, вазирликлар ва идоралар, концернлар ва уюшмалар, банклар, корхоналар ва ташкилотлар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари қатнашди.

Мажлисда «Халқ хўжалиги тармоқларининг иш якунлари, Ўзбекистон Республикасининг 1992 йилги бюджети асосий параметрларининг бажарилиши ва 1993 йилда республика иқтисодиётини ривожлантиришнинг чора-тадбирлари тўғрисида»ги масала кўриб чиқилди, ўтган халқ хўжалиги йилида қўлга киритилган муваффақиятлар ва йўл қўйилган жиддий камчиликлар ҳақида фикр юритилди. Иқтисодиётимиз тармоқлари иш натижаларидан тўғри хулоса чиқариш ва белгиланган вазифаларни жорий йилда изчиллик билан амалга ошириш зарурлиги таъкидланди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сўзга чиқди.

Ислом Абдуғаниевич Каримов иқтисодий ислоҳот билан боғлиқ бир қанча муаммоларни ўртага ташлади. Бизда ислоҳотнинг илдизи чуқурми? Давлат ўз бюджетига, корхоналар ўз бюджетига эга. Шундай экан, корхоналар давлат бюджетига қараб қолмаслиги, ҳотиржамликка ўрганмаслиги керак. Банкрот (синиш) тўғрисидаги қонун шунча пайсалга солинди, боқимандалик етар энди!

«Вазирликларнинг шакли ўзгаряпти, номи ўзгаряпти, лекин моҳияти-чи?» деган савол билан йиғилганларга мурожаат қилди Ислом Абдуғаниевич. Айрим совхоз директорлари хўжаликларини жамоа хўжалигига айлантирилишига қарши, чунки унда директор яккаҳоким бўлолмайди, хўжалик боқимандалик касаллигидан воз кечишга мажбур бўлади. Ахир, мулкнинг чинакам эгаси бўлиши керак. Эгасиз мулкнинг аҳволи кечаги кунимиздан маълум-ку!

Фермер хўжаликларини, томорқа эгаларини яна ҳам кўпайтириш, уларга ер ажратиб беришни жадаллаштириш, фермерларнинг жамоа хўжаликлари билан ўзаро алоқаларини тобора яхшилаш, яккахўжаликлар йўлидаги ҳар қандай тўсиқларни олиб ташлаш керак. Кимки бунга тихирлик қилса, кемадан тушиб қолсин.

Ислом Каримов биз қурмоқчи бўлган адолатли демократик давлатнинг арконни бўладиган беш асосий қоидани яна бир бор лўнда ифодалаб берди.

Биринчидан — иқтисодиёт устидан сиёсий ҳукмронлик, уни ҳар қандай мафкурадан озод қилиш лозим. Иқтисодиёт ўз қоидаларига асосланиб ривож топиши керак.

Иккинчидан—иқтисодиётни бошқаришда, айниқса янги бозор иқтисодиёти қурилаётганда, янги тузум барпо этилаётганда давлат бошқарув тизимини қўлдан чиқармаслиги керак, ҳукумат, яъни давлат асосий ислоҳотчи бўлмоғи лозим.

Учинчиси — қонунга итоат қилиш таомили бўлиб, бу ҳуқуқий давлат барпо этишнинг зарур шартидир. Қонунларга барча баравар риоя этишини таъминлаш, қонун ҳаётимизнинг ҳар қайси соҳасида қарор топтирилишига ҳаммамиз интилишимиз зарур.

Тўртинчиси — кучли ижтимоий сиёсат юритишдир. Ойликни оширдик, бизда энг кам маош 2,5 минг сўм, бу Россия, Молдова, Арманистон каби жумҳуриятлардагидан . кўпроқ; аммо Россияда бир оилада 2—3 киши яшаса, бизда 5—7 киши яшайди. Бир ойликдорга қанча оғиз қарайди — буни ҳисобга олишимиз лозим, яъни маошларни меҳнатга қараб янада оширишни мақсад қилиб қўймоғимиз керак.

Бешинчиси — бозор иқтисодиётига шошқалоқликка йўл қўймай, босқичма-босқич ўтишимиз зарур. Бозорга ўтиш муқаррар. Бу — давр талаби, объектив заруратдир. Аммо бозор иқтисодиётига ўтиш— буни ҳаммамиз пухта англашимиз лозим — мақсад бўлиб қолмасдан, аввалambор, у халқимиз учун фаровон ва муносиб ҳаёт қуриш мақсадида тадбиқ этилиши керак. Бозор иқтисодиётига ўтамиз деб, яшаётган, истиқомат қилаётган уйимизни куйдириб, вайрона қилишга йўл қўймайлик.

Мамлакат Президенти ҳозирда вужудга келган мураккаб иқтисодий вазият, кўпчилик аҳолининг турмуш даражаси пастлиги сабабли Ўзбекистонда бозор муносабатларига ўтишнинг «шок терапияси» йўли мақбул эмаслигини таъкидлади. Яхши ишлайдиган одам яхши тишласин. Адолатли бўлайлик. Бозор иқтисодиётига сакраш йўли билан ўтиб бўлмайди. Пухта ўйлаб, босқичма-босқич ўтиш энг тўғри йўлдир. Миллий ва маҳаллий хусусиятларни назарда тутиб иш кўриш мақсадга мувофиқдир. Бу узоқ, мураккаб жараён эканини ҳамма яхши уқиб олмоғи лозим. Баъзи бир қўшниларимизда бўлаётганидек, «илгарилаб кетиш»га уриниш, муддатларни аниқ белгилаб қўйиш яхши самара бермайди. Бунда охир-оқибатда ҳаётимиз издан чиқади. Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилишнинг иложи бўлмай қолади.

— Бизнинг сиёсатимиз ўзгармасдир, — деб таъкидлади Ислом Абдуғаниевич, — чунки ҳаётимизнинг ўзи бу сиёсатнинг тўғрилигини, халқчил сиёсат эканини тасдиқламоқда. Мен яқинда «Комсомольская правда» газетасининг бош муҳаррири билан суҳбат чоғида ижобий кўрсаткичлар жумҳуриятимизда сўнгги йилларда қатъият билан ўтказилаётган иқтисодий сиёсатнинг, аҳоли эҳтиёжманд табақалари ижтимоий жиҳатдан яхши муҳофаза қилинаётганининг самараси эканини таъкидлаб ўтдим. Мен мухбирга баъзан Москва газеталарида республикамиз шаънига қилинаётган хуружларга қарамай, ўз сиёсатимизда собит турамиз, деб таъкидладим. Биз ички ва ташқи сиёсатимизда республикамизнинг ўзига хос хусусиятларини, анъаналарини, халқимизнинг урф-одатларини ҳисобга оляпмиз. Бундан бошқача бўлиши мумкин эмас.

Ишимизда икки йўналиш баб-баравар — бақамти бориши керак. Биринчиси, янги давлат, янги тузумнинг шакли, андозасини яратиш бўлса, иккинчиси, ана шунга муносиб, мақсадни тўғри англайдиган, ишни уддалайдиган одамларни танлаш, жой-жойига қўйишдан иборатдир. Ислоҳот қачон тадбиқ бўлади? Агар масъул кадрлар бу ислоҳотни теран англайдиган, жонкуяр, ватанпарвар бўлсалар, юртни, халқни ўйласалар, ислоҳотлар ким учун, нима учун қилинаётганини тушунсаккина ниятларимиз амалга ошади. Энг муҳими — аввалambор, эл-юрт манфаатини кўзлаб, юрагидан ўтказиб фидойичасига ишлашга тайёр бўлганлар сувдай, ҳаводай керак. Биз янги тузум, янги давлат шаклини тузаяпмиз, аммо унга жон киргизадиган одамлар — кадрлар керак. Қачон услубимизни ўзгартирамиз, янгича ишлаш ҳиссини қонимизга сингдирамиз? Оддий одамлар ҳамма нарсани кўриб-билиб турибди. Нопок, нафси ҳаром, ўзининг манфаатини устун қўяётган баъзи бир раҳбарларни ҳам кўряпти. Масалан, яқинда Андижонга бориб, анча раҳбарларни ишдан олдик, унга сабаб улар ўз бурчини унутиб қўйган, ўз мавқеини ўғаларга берган, жиловини мафия қўлига олган. У ерда қачон қарасангиз оқмой, шакар, ун етишмайди, деган гапларни эшитардик. Энди билсак, мафия озиқ-овқат маҳсулотларини четга олиб бориб пуллаган. Буни кўрган бечора деҳқон қаерга борсин? Прокурорга борса, бошини ҳар хил ваҳимали қонунлар билан қотириб қўяди, милиция қулоқ солмайди, ҳокимнинг эса вақти йўқ. Бу кўпчиликка сабоқ бўлиши керак. Бундай вазият эртага одамларни ҳокимиятга, тузумга ишончини йўқотишга олиб келади. Адолат бўлмаган жойда норозилик, адоват, зиддият, қарама-қаршилик пайдо бўлиши муқаррар.

Ҳозир жамиятимиздаги кадрларни уч тоифага бўлиш мумкин,— деди Президент.— Биринчи тоифа — иймонсиз, виждонсиз шахслар, фурсатдан фойдаланиб, ўз манфаатини кўзлайдиган кимсалар. Уларга Ватан, Мустақиллик туйғуси, эл-юртнинг ғами бегона. Улар фақат ўз чўнтагини ўйлайди.

Иккинчи тоифага иродасиз, мўрт, бўшанг одамлар киради. Бундайлар шамол қаёқдан эсишини пойлаб туради. Ўз фикрига эга эмас. Бирон-бир оғир юмушни зиммасига олмай, масъулиятдан қочади. Булар ҳар қандай одам билан, ҳар қандай тузумда ишлайверади.

Учинчи тоифадагилар — юрагида ўти бор, серғайрат одамлар, ёшлар, фидойи ватанпарварлар. Лекин улар ҳали ғўрроқ, тажрибаси камроқ. Биз ишимизда мана шу кейинги тоифага таянмоқчимиз. Бизда кўкрагини қалқон қилиб, оғир пайтда халқи учун ишлайдиганлар кам. Кўпроқ ҳаракатчан, ватанпарвар, юртпарвар, интилиши зўр, куюниб гапириб, ҳаётда ёниб ишлайдиган, безовта, жонкуяр одамлар билан ишлашга мен тайёрман. Бугунги қийинчиликларни енгишга жонини тиккан, иродаси мустаҳкам ёш авлодга таянамиз, уларга ҳаётда ҳар томонлама йўл очиб беришга тайёрмиз. Шундай одамлар билангина мақсадимизга етамиз. Бу ўринда ҳокимият фуқароларининг ишончи билан қудратли бўлишини айтиб қўйишим керак. Агар шу ишонч заифлашса, сусайса, аҳволни ўнглаб олиш осон бўлмайди, чунки одамлар ҳамма нарсадан бохабар, кўриб-билиб турибди. Афсуски, жиғилдонини ўйлаб, давлат ва халқ мулкига кўз олайтираётганлар ҳам йўқ эмас.

Биз «у партия аппарати ходими», «бу эса демократ» деб одамларни бўлиб ташлаганимиз йўқ. Биз ҳаммамиз кечаги куннинг тарбиясини олганмиз. Биронтамиз ҳам осмондан тушганимиз йўқ. Ўша турғунлик даврларида яшадик. Энди эса жамият ўзгаряпти, тузум ўзгаряпти. Биз янги замонда ҳамнафас, ҳамқадам бўлмоғимиз, келажагимизни кўзлаб сиёсат юритмоғимиз лозим.

Президент пировардида мажлис аҳли диққат-эътиборини республикада тинчлик ва осойишталикнинг барқарор бўлишига, қабул қилинаётган ҳар бир қонун ва қарорнинг ўз вақтида бажарилишини таъминлашга, ишсизлик, порахўрликка қарши курашни бутун чоралар билан кучайтиришга қаратди.

Ишимизда тартиб-интизом бўлмас экан, — деди Президент,— кўзлаган мақсадимизга эриша олмаймиз. Раҳбар тадбиркор, изланувчан, ташаббускор бўлиши шарт, республикамизнинг бугуни ва эртаси учун жон куйдириши, яхши ишларимиздан кўнгли кўтарилиши, ёмон ишларимиздан кўнгли ўксиши керак. Ҳар бир вазир ўз ишига талабчан бўлиши, тармоқ ишидан қониқмай туриши керак. Қачонки тартиб-интизом бўлса, ислоҳот амалга ошади. Мен ҳам сизларнинг ўрнингизда бўлганман. Мен юқоридан туриб талаб қилаётганим йўқ, ўзимни сизнинг ўрнингизга қўйиб, сизнинг дардингизда қоврилиб гапиряпман. «Сен менга тегма, мен сенга тегмайман» қабилида иш тутиш бизга ярашмайди.

Вазирлар маҳкамасининг бу галги мажлиси республикамиз иқтисодий ва ижтимоий ҳаётига доир муҳим масалаларни теран таҳлил қилгани, эртанги кун режаларини тайин этгани, ростгўйлик ва талабчанлик руҳида ўтгани билан ибратли бўлди.

«ЎЗБЕКИСТОНДА ТАЖРИБА ОРТТИРДИК»

ЎЗБЕКИСТОН футбол федерациясида юртимизда меҳмон бўлиб турган Сеулнинг Сонг Син спорт университети футбол жамоаси бош мураббийси жаноб Вон ва Корея делегацияси бошлиғи профессор Сон билан учрашув бўлиб ўтди.

Ўзбекистон футбол федерацияси бош котиби Салим Эшмуҳамедов меҳмонларга амалга оширилаётган ишлар, келгуси режалар хусусида сўзлаб берди.

Тўлаган Исоқов Ўзбекистонда юзлаб миллат вакиллари иноқ, тинч-тотув яшаётганликлари ҳақида гапиргани, кореяликлар сафар мобайнида буни ўз кўзлари билан ҳам кўрганликлари, республика спортчилари орасида корейс фарзандлари ҳам кўплиги қувончли ҳол эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтдилар.

Жаноб Вон учрашув ўтказилган Ўзбекистон жамоаларининг маҳоратига юксак баҳо берар экан, «Биз юртингизга ўзимизни кўрсатиш учун келмаганмиз, балки ўйинларнинг барчасида мағлубиятга учрармиз, лекин бу асосийси эмас, 1,5 миллион одам футбол билан шуғулланадиган Ўзбекистонда орттирган бой тажрибамиз Кореянинг энг олди жамоаси бўлишимиз учун катта фойда келтиради», деди.

Шуҳрат ЗОКИРОВ.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1993 йил 1 апрелдан эътиборан «Тошкент оқшоми»нинг янги обуначилари учун қуйидаги янги обуна нархлари белгиланди:

1 ойга — 90 сўм

3 ойга — 270 сўм

6 ойга — 540 сўм

Индексимиз — 64690. «Тошкент оқшоми»га бутун республикада чекланмаган миқдорда обуна қабул қилинади.

Энг афзали—тотувлик

КЕЛАЖАГИМИЗ РАВНАҚИ ЙЎЛИДА

ЖОЙЛАРДА Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» рисоласи қизғин муҳокама қилинмоқда. Жумладан республикамиздаги татар, қозоқ, немис, корейс ва уйғур миллий маданий марказларида ҳам рисола муҳокама этилиб, у ҳақда ажойиб фикрлар билдирилди. Рус миллий маданий уюшмаси фаоллари ҳам рисолани муҳокама қилиб, республикамизда яшовчи рус миллатига мансуб аҳолига уни сингдириш ҳақида ва эртанги тараққиётимизни таъминлаш учун биргаликда ҳаракат қилиш зарурлиги юзасидан фикрлашиб олган эдилар.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси байналмилал маданий марказида рус миллий маданий уюшмасининг раиси Владимир Емельянов бир гуруҳ уюшма фаоллари билан биргаликда республикамиздаги газета, радио ва телевидение журналистлари билан учрашиб, журналистларни қизиқтирган саволларига жавоб берди.

— Республикамизда яшовчи руслар Ўзбекистонни ўзларининг Ватани, деб билишади. Жумладан, ўзбекларнинг Улуғ Ватан урушидан кейин русларга кўрсатган мурувватларини ҳеч ҳам унута олмаймиз. Шунингдек, биз ҳам ўзбекона урф-одатларга ўрганиб қолдик. Уйга келган меҳмонга аввало чойни дастурхонга олиб келишга одатландик. Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли» рисоласини Чирчиқ ва Олмалиқ районларида ҳам муҳокама этиш ниятимиз бор. Қаерга бормайлик, бу рисолада дўстлик, байналмилаллик масалаларига кенг ўрин берилганлиги, иқтисодиётимизга эътибор кўпроқ қаралганлигини рус миллатига мансуб кишилар яхши қўллаб-қувватлашяпти. Уюшмамизнинг тузилганлигига кўп вақт ўтмаган бўлсада, қисқа фурсат ичида ибратли ишларни амалга оширдик. Ҳозир Наврўз байрамига тайёргарлик кўряпмиз. Республикада олиб борилаётган ишлар билан бирга март ойида Самарада «Ўзбекистон» ресторанини очиш ниятимиз бор.

Хуллас, республикамизда яшаётган руслар ҳеч нарсадан камситилаётгани йўқ. Россияга кетишни ҳам хоҳлашмайди.

Журналистлар билан бўлган учрашувда уюшма раисининг ўринбосари Юрий Горов ва бошқа фаоллар ҳам республикамиз парламенти томонидан олиб борилаётган ишларни маъқуллаб, ҳаётимизни тотувлаштириш ва иқтисодиётимизни ривожлантиришга ўз улушларини қўшиш мақсадида меҳнат қилаётганликларини айтиб ўтишди.

Қизиқарли ўтган учрашувдан шу нарса маълум бўлдики, амалга оширилган ишлар билан кифояланиб қолмасдан келгусида бажарилиши лозим бўлган ишларни жадаллаштирсак, ким қаерда бўлмасин ўз меҳнатини келажагимиз равнақи йўлида сарф қилса, ҳар томонлама бой республикамиз юксалиш даражасига чиқиб олиши унчалик узоқ эмас.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

ЧАРХПАЛАК

КАТТА шаршарага ўрнатилган чархпалак олдида тўхтаб қолдим. Тепаликдан шиддат билан оқиб тушаётган сув улкан чархпалакни ҳаракатлантирарди. Чархпалак шошмай бир текисда айланар, белига бойланган қатор челакларни сувга шўнғиб олиб тўлдирар, сўнг олдинма-кейин тарновга қуяр, тарновга қуйилган сувлар катта бир ариқни тўлдириб, далаларга, боғларга оқиб кетарди.

Чархпалак айланар, тинмай бир текисда айланарди. Сувини тўккан челаклар осмону фалакка кўтарилар, сўнг бир зумнинг ичида сув ичига шўнғиб кетар, бўшаб қолган бағирларини яна обиҳаётга тўлдириб чиқардилар. Сувларини такрор-такрор тарновга қуйганларида ўйга ботаман: чархпалак пешонасини қийиқча билан танғиб олган меҳнаткаш бобомни эслатиб юборди. Бобом ҳам баркашдай кетмонини эрталабдан-кечгача бир меъёрда юқори кўтариб ерга урарди. Худди шу чархпалакдай: юқорига-пастга, юқорига-пастга оҳангида ҳаракат қилар, жонсиз ерни, гунг тупроқни гапиртириб юборарди. Бобом чопган ерда ҳосил шунчалар сероб бўлардики, бу икки дўстнинг — ер билан бобомнинг бир-бирларини яхши тушунишлари, тўғрироғи бир-бирларининг севишлари маҳсули эди. Чархпалак ҳам она ер билан сирдош, яқин дўст. У ҳар бир челаги, яъни кафти билан ташна тупроқ лабига сув тутади.

Шаршара шовуллайди. Чархпалак тинмай айланади. Ташна ер мириқиб-мириқиб сув ичади. Шунда ҳайқириб сўрагим келади:

— Биродари-азиз! Сен ҳам биронта ташна одамнинг қўлига бир пиёла сув тута олганмисан?

Ибратли ҳикоятлар

ОҒИР ДАРД

Онам Санобар ая Мақсудхўжа қизининг ёрқин хотирасига.

ЭСКИ Жўвадаги троллейбус бекати. Бекатда одам сийрак. Бозорга тушган уч-тўрт хотин-халаж билан битта ногирон чол ҳассасига суяниб турибди. Вақт тушликка яқинлашиб қолгани учун бўлса керак троллейбуслар қатнови ҳам сийраклашиб қолган. Бекатнинг бир четида яримта ғишт устига кафтдек газета парчасини тўшаб олиб, бир кампир ўтирибди. Кампирнинг ёшлари наваримда юзларга яқинлашиб қолгандай эди. Йиллар қилар ишини қилган, кампир бир бурда бўлиб қолиб, беозор мусичадай мўлтираб ўтирарди. Бошида оппоқ дока рўмол. Яқинроқ бордим. Кампирнинг анчагина сийраклашиб қолган сочлари ҳам қордай оппоқ, биронта ҳам қораси кўринмасди. Бу оқлик онахонни фаришталарга ўхшатиб турарди. Кампир меҳрибон ва муштипар онамни жуда-жуда эслатиб юборди.

Яқинроқ бориб бағримга босгим келди. Орамиз бир-икки қадамгина, кампирга тикилдим. Онахон ҳам менга қарадилар. Хира кўзлари мени кўрдими, кўрмадими — аниқ била олмадим. Назаримда, боқардилару кўрмасдилар. Хаёлларида бошқа нарсалар ҳукмрон эди. Ўзлари ўзлари билан яшардилар. Шу пайт бекатга биринчи троллейбус келиб тўхтади. Ундан тушганларнинг аксарияти кўзлари энг аввало шу кампирга тушарди. Ўрта ёшлардаги яхши кийинган бир киши кампирни кўриб қолди-ю, чўнтагидан бир даста пул чиқариб, битта элликталикни олди-да, кампирга узатди:

— Онахон, бир дуо қилинг! — деди тик туриб.

Кампир киши узатган пулни бефарқ ҳолда олди. Гўё у бу пулми ёки оддий қоғозми, фарқига бормаётгандек эди. Киши ортидан тушиб келган икки хотин ҳам кампирни тиланчи деб ўйлашди шекилли, биттадан ўн сўмликни узатишди. Кампир пулга қарамас, пул узатганларга ҳайронлик ва ҳайрат билан қараб турарди. Лекин бирон оғиз ҳам гапирмас, фаромуш ҳолда мўлтирарди. Гўё адашиб қолган одамдай довдирар, кимнидир қидиргандай бўларди. Мен кампир троллейбусга чиқар деб ўйлаган эдим, йўқ, ўша ўтиришда ўтирарди.

Шу чоқ бекатга бир қора «Волга» келиб тўхтади. Орқа ўриндиқдан тушиб келган басавлат, шинам кийинган йигитни танидим. У шошиб онахоннинг олдига келди-да, уни даст кўтариб олди:

— Ойи, нима қилганингиз бу?! Нега уйдан чиқиб кетдингиз?! Одамни қўрқитиб юбордингизку! — деди кампирни машинага ўтказиб. Сўнг менга юзланиб:

— Қариб шунақа бўлиб қолдилар. Нима қилаётганларини билмайдилар. Кечаю-кундуз қараб турсак ҳам, кўзимизни шамғалат қилиб кўчага чиқиб кетаверадилар. Қаёққа кетаётганликларини ўзлари ҳам билмайдилар, — деди-ю, машина эшигини қарсиллатиб ёпди. «Волга» оҳудек сапчиб ўрнидан қўзғалди.

Мен қарилик ҳам оғир бир дард эканлигини яна бир бор ҳис қилиб, машина ортидан узоқ тикилиб қолдим.

ТЎЛҚИН.

«Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида бир нечта кичик корхоналар мавжуд. Уларнинг ҳар бирининг ўзига хос аҳамияти бор. Биринчи кичик корхонанинг 6-цехида меҳнат қилаётган опасингилларимизнинг фаолияти барчани қувонтиради.

СУРАТДА: Муножот Хоназарбекова (чапда) дугонаси Муҳаббат Азизова билан тикилаётган кийим чокларини кўздан кечиришмоқда.

Холмат Мирзакаримов сурати.

Яхшилар эди

БИРИНЧИ ЎЗБЕК ТУПРОҚШУНОС ОЛИМИ

ОЛИМЛАР ва фозиллар даврасида Мажидхон Баҳодиров номини ҳурматли устоз, дея тилга олишади. Тошкент Давлат аграр университети маъмурияти биринчи ўзбек тупроқшунос олими, таниқли арабшунос, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Мажидхон Баҳодиров таваллудининг 90 йиллигига бағишлаб бугун илмий хотира кенгаши ўтказди. Илмий кенгашга Тошкент Давлат аграр университети, Тошкент Давлат университети, Абу Райҳон Беруний номидаги шарқшунослик институти, Тошкент Давлат шарқшунослик институтидан кўплаб вакиллар йиғилишди.

1903 йилда Тошкентда таваллуд топган тоғамиз Мажидхон Баҳодиров дастлабки саводларини падари бузрукворлари Баҳодирхон махдумдан ва эски усулдаги мактабларда чиқарди. 1921 йилда у биринчилар қатори ўқитувчилар тайёрлаш икки йиллик курсини тамомлаб, 19-мактабда муаллимлик фаолиятини бошлади. 20 ёшида Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлимининг топшириғига мувофиқ, Мозорхон маҳалласида эски усулдаги мактабни ислоҳ этиб, унинг ўрнида 45-мактабни ташкил этди. Шу мактабда мудирлик ва муаллимлик қилди.

М. Баҳодиров 1930 йилда Ўрта Осиё пахтачилик институтига ўқишга кирди. Талабалик даврида Ўрта Осиё ишчилар факультетида, техника-билим юртлари ва ўқув комбинатларида сабоқ берди. 1934 йилда ўқишни тугатгач, уни СоюзНИХИ қошидаги ўғитчилик ва агротупроқшунослик марказий станциясига илмий ходимликка ишга йўллашди.

1935 йилда М. Баҳодиров САХИ (ҳозирги Тошкент Давлат аграр университети)нинг тупроқшунослик кафедрасига ишга таклиф этилди ва шу билим даргоҳида умрининг охири — 1977 йилгача самарали меҳнат қилди.

1946 йилда қишлоқ хўжалик фанлари номзоди илмий даражасига эришди, кўп ўтмай унга доцентлик, кейинроқ эса, тупроқшунослик кафедраси профессори унвони берилди.

Устоз ўзбек тилида биринчи бўлиб тупроқшунослик дарслигини, тупроқшунослик бўйича амалий машғулотлар қўлланмасини яратган муаллифдир. Қирққа яқин номдаги илмий асарлар олимнинг қаламига мансубдир. Ўзбек Совет Қомуси учун тупроқшуносликка доир сўзлик тўзиб берган.

Ўзбекистоннинг таниқли арабшуносларидан бири бўлган М. Баҳодиров 1945—1948 йилларда Ўрта Осиё Давлат университетида ташкил этилган шарқ факультетида араб филологияси кафедрасига мудирлик қилиб, бир қатор арабшунос олимлар тайёрлади.

Мажидхон Баҳодиров самарали меҳнатлари эвазига сазовор бўлган ёрлиқлару мукофотлар зурриётларига эсдаликка қолган бўлсада, устознинг ёрқин сиймоси қалбларда сақланиб келяпти.

Абдусамад ОБИДХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналист.

Ихчам тақриз

ЯНГРА, ТЎРҒАЙ ОВОЗИ

ШЕЪР — чин сўз билан маънавият ташналигини қондирувчи неъматдир. Шоир ўз неъматларини мухлисларга ҳавола этмоқ учун узоқ йиллар изланади. Шуҳрат Умаровнинг «Нур» нашриётида чоп этилган «Армон» тўпламига киритилган самимий шеърлари ҳам мухлисларга манзур бўладиган даражада деб ўйлайман.

Шуҳратнинг шеърлари менга аввалги бир неча жамоа тўпларию «Одамлар орасида» шеър дасталаридан яхши таниш. «Армон» қўлимга текканда уни орзиқиб варақлаб чиқдим. Эҳтимол бу самимий шеърларга бўлган ташналикдандир. Тўпламда бири-биридан сара шеърлар талайгина. Айниқса «Шоирни ўлдириб бўлмас тош билан» номли шеър ёниқ ва равон ёзилган:

Ёшларда ётган қон шеърга айланар,
Тошларда қотган қон шеърга айланар,
Гул қилиб кўтарар шоирнии ер...
Шоирни ўлдириб бўлмас тош билан...

Яна бир шеърда гўзаллик дурларини, умр ва муҳаббат меваларини «терган терар, қолиб кетади, дунё дея аталган бозор»... дея умр ҳақида фалсафий мулоҳаза билан ёндошади.

«Биринчи учрашувга» шеъри кишини хаёлан гулбоғлар, бўтакўзлар сари етаклайди. Ёшликнинг илк учрашуви, илк туғёнларини ёдга солади. Шоир тупроқни, поклигини ёниб куйлайди. Биз бугунги долзарб кунларда «инқилобий» шеърларга кўникиб боряпмиз. Гоҳ-гоҳ эса кўнгил Хайриддин Салоҳ таъбири билан айтганда нозик, ширин мисраларни қўмсаб қолади. Аминманки, «Армон» тўпламини ўқиган киши, бу қўмсашларига даво топади.

Шуҳрат Умаровнинг «бесабаб» ёзилган шеърлари йўқ. У илк ўқишда соддароқ туюлса-да, мисраларда инсоний дард, армон садаф ичрадек туюлади. «На шоирлик ва на шуҳрат даъвоси йўқдир» деб бошланадиган шеърнинг ушбу тўртлигига диққат берайлик.

Гуллар эмас, очилишар хушбўй сочишиб —
Ранг-ранг бўлиб очилишган ишва ва ноздир.
Қушлар жўшиб анжуман-ла бошлашар қўшиқ,
Қўшилмасдан иложи йўқ, бу давра создир.

Чиндан ҳам ҳаётнинг ранглари шундай гўзал, шундай созки, бирор санъат билан бу даврага қўшилмасдан иложи йўқ. Шоир, қўшиқчи, мухлис ҳам шу гўзал давранинг булбулларидир. Ҳар ким ўз рангин овози, рангин оҳанги билан куйлайди. Ўйлайманки, Шуҳрат Умаровнинг ҳам ўз овози, куйлагувчи ўз сози бор. Унинг шеърларини бепоён, лекин гул чечаклар билан тўла адирларга, унинг юрагини эса куйлагувчи тўрғайга ўхшатгим келади. Истагим тўрғай қўшиғи доимо янграсин!

Асад КАРИМОВ.

Назм чечаклари

БАҚО БЎСТОНИ

Бегона луқмадин рўзаким томоқ,
Хожасин ҳукмидур ҳалол яшамоқ.
Меҳнатдин қай жонким яратгай ризқ-рўз,
Жисмига жон тортғай бамисли наврўз.
Ким фикрат нуридин туз — насиб тотгай,
Фано ортиданким бақо тонг отгай.
Даҳрда бемеҳнат бўстон кўрмадим.
Дон сочмай, янтоқдин бошоқ ўрмадим.
Меҳнатсиз ором йўқ, умр аро ҳеч.
Риштаси қармоқлик оромлардин кеч,
Мавжудким меҳнатдин ҳузур-ҳаловат,
Ҳар оқил умрингга истар камолот.
Тангри ҳам жафокаш шайдоси азал,
Неча минг пайғамбар меҳнатидир зар.
То меҳнат бор эркан, бордир ривожот.
Жонгаким беривож умр на ҳожат!!
Фарҳодлар тўкмаса пешона терин.
Ширинлар ташламас эди кўз кирин.
Мажнунлар саҳрода чекмаса фиғон,
Лайлолар ҳижронда ютмас эди қон.
Шиддати довулдек бўлмаса балким,
Темурга боқмасди Бибихонбегим.
Минг пайғом каломи яшармиди гар,
Давом этдирмаса Нақшбандийлар!
Жами меҳнат боис, сўнмас чароғдир.
Захмат шиддатидан яралган боғдир.
Ҳали кўп боғлару бўстон яралгай,
Минг чархга татимлик достон яралгай.
Фузулийлар келур, келур Яссавий.
Маҳтумқули келур, келур Ганжавий.
Навоий, Бобуру Абайлар келур.
Халқини «Манас»дек авайлаб келур.
Ҳайрати илоҳий наволар келур.
Мозийдан миннатдор садолар келур.
Ҳали миллиард йиллар келгувчилар бор.
Аждодлар қўмсашур мозийларга зор.
Чарх неча ўзгариб, неча тўн кийгай.
Бахтлидир ғараздин ким ўзни тийгай.
Киши ким меҳнатда шиддат этса гар,
Ожизлар нур топиб, садо топгай кар.
Соқовга тил эрур қайишгувчи қўл,
Илдам юр, беманзил бўлмагайдир йўл.
Туҳмату иғвонинг риштасини уз,
Эзгулик мажлисин, кенгашини туз.
Кимники эл учун жўш ургай қони,
Умрини йўргаклар бақо бўстони.
Бақо қобиғидин унгайдир наслинг,
Насл чеҳрасиким, ул сенинг васлинг!
Илм заҳираси мангу қат-қатдир,
Иқбол волидаси — буюк меҳнатдир!

Турсун МУҲАММАД.

Билиб қўйган яхши

ТАКОМИЛЛАШГАН ҲИСОБЛАШ МАШИНАЛАРИ

● «КИБЕРНЕТОС» деб қадимий Грецияда кема рулини бошқариб борувчиларни айтишарди. Машҳур француз физиги ва математиги Анри Ампер 1834 йили инсоният билимлари жадвалини тузганда ўша пайт ҳали бир шаклга келмаган кема бошқариш ҳақидаги фанни кибернетика деб айтган эди. Бу номни фақат орадан юз йилдан кўпроқ вақт ўтгандагина эсга олдилар.

Кибернетика бугунги кунда саноатда, жонли табиатда, кишилик жамиятида юз бераётган мураккаб жараёнларни бошқариш тўғрисида чексиз-поёнсиз фанга айланди.

● ҲИСОБЛАШ машиналарининг юзага келишида бу фаннинг тутган ўрни катта, албатта. Бутун XIX аср давомида жуда кўп олимлар оддий, арзон ва тез ишлайдиган ҳисоблаш қурилмасини яратишга уриниб кўришди.

1866 йил Швецияда Арцбергнинг ҳисобловчи қурилмаси пайдо бўлди. Рус математиги В. Буняковский бир йилдан сўнг ўзи ҳисобловчи машина яратди. 1878 йил Германияда ихтирочи Лейнер қўшув амалини бажарувчи қурилманинг лойиҳасини тузди.

● 1876 ЙИЛГА келиб математик Чебишев сонларни тўхтовсиз жамловчи асбоб яратди ва бир неча йилдан сўнг унга кўпайтирув ҳамда бўлув амалини бажара олувчи қурилмани ўрнатди.

● ҲИСОБЛАШ машиналари такомиллашиб борди. Ўтган аср охирида унинг мураккаб хиллари юзага келиши америкалик муҳандис Е. Фельт ва Р. Тарран номи билан боғлиқ. Улар 1896 йилда 4 та арифметик амални бошқара олувчи ҳисоблаш машинасини яратишган.

● XIX АСР охирларида электрга уланган машина ёрдамида бир иш кунида 1500—2000 та арифметик тадбир бажарилган. Электрон ҳисоблаш машинаилари (ЭҲМ) эса XX асрнинг 40-йилларидагина пайдо бўлди.

Акбар АЛИЕВ.

«ТИЛГА ЭЪТИБОР—ЭЛГА ЭЪТИБОР»

АКМАЛ Икромов районидаги 295-ўрта мактабда ўтказилган маърифий-тарбиявий ва бадиий кеча худди шундай номланди. Бу тадбирни 3-«Б» синф ўқувчилари ўз раҳбарлари Қундузхон Норматова ташаббуси билан ташкил этди. Ушбу кеча мустақил Ўзбекистон Республикаси мадҳиясининг ижроси билан бошланди. Сўнгра ўқувчилар она юртимизга, тилимизга бўлган муҳаббатни, ота-онага, устозга ҳурмат туйғуларини ибратли халқ мақоллари, алломалар панднomaлари орқали баён этдилар. Ўзбек ва бошқа туркий халқлар куй-қўшиқлари тантанага янада файз қўшди.

Равиль АЛЬБЕКОВ.

СУРАТЛАРДА: кечадан лавҳалар акс эттирилган.

Муаллиф суратлари.

ТАЛАБАЛАРГА ЯНА БИР ИМТИЁЗ

АБДУЛЛА Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтида Абдулла Қодирий стипендияси жорий этилди. Йиғилишда институт ректори Азиз Тўраев сўзга чиқиб, бугунги кунда юзага келаётган қийинчиликлар, уларнинг яқин кунларда бартараф этилиши тўғрисида гапирди. У жорий этилган Абдулла Қодирий стипендияси билан фаол, жамоатчи ва аълочи талабаларни тақдирлади. Мазкур янгиликка бағишланган йиғилишда Ўзбекистон халқ ёзувчиси Пиримқул Қодиров иштирок этиб сўзга чиқди.

Ғулом ПРИМОВ.

Бир асар тарихи

«ГУЛНОЗ»

АЙНИ баҳор. Зумрад тонг. Най навоси сел қилгудек нолиш қилади. Қуёш чиқаётгандек саҳна арғувон тусда. Бирдан чилдирманинг тақа-тумлари янгради. Худди нозанин дилбарни саҳнаға чорлаётгандек: «Жо-нон ўйнасин, жонон ўй-насин». Қани ўша жонон? Тонгни ҳам интизор қилган ўша жонон қани?

«Така-тўм»лар ўрнини латиф, жозибадор оҳанглар эгаллади. Биров худди саҳнага бир сават гулларни сочиб юборгандек бўлди. Оҳистагина худди оққушдек сузиб, ўша дилбар, ўша тонгни интизор этган жонон саҳнада пайдо бўлди. Бошида тиллақош, эгнида қирмизи кўйлак, қоп-қора шойидан қабо... Унинг нозиккина ҳаракатлари, елкалари учиши баробар қошларининг таманноси, кўзларидаги сеҳрли қарашлар...

1967 йил эди. Қундуз Миркаримова эндигина нонушта қилиб бўлиб, уй-рўзғор юмушларига бел боғлаган ҳам эдики, телефон жиринглади.

— Лаббай?! — Қундузхон дастакни кўтарди.

— Қундузхон, сенмисан синглим? Бахтимни қара, уйда экансан-а. Мен Муҳаммаджон аканг, Мирзаевман.

— Тинчликми, Муҳаммаджон ака? — Қундузойнинг товушида ташвиш зоҳир бўлди.

— Тинчлик. Бугун биласан, ойнаи жаҳонда ижодий кечам берилади. Бир ғалати мусиқа машқ қилиб қўйдим. Шу ҳозир келсангу, шунга рақс топиб, ижодий кечада ижро этсанг...

— Вой-бўй, нималар деяпсиз, Муҳаммаджон ака! — Қундузхоннинг юраги хапқириб кетди, — ҳозир соат ўнларга бориб қолди. Мен авлиёмидимки бир рақсни икки-уч соатда ўзлаштирсам.

— Жон синглим, ҳозир келгин. Аввал эшитиб кўр. Агар ёқмаса, зорим бор — зўрим йўқ. Агар ёқса — рақсини яратасан. — Муҳаммаджон ака жиндек эланди, — имоним комил, куй ёқади сенга.

Қундузой кийина туриб, ўйлади: «Телевизорда чиқиш учун, ўҳу, бир кун кетади. Кийимсиз тракт. Кийим билан тракт. Режиссёр учун машқий кўрсатув, муҳаррир учун яна бир. Яна бир куним кетадиган бўлди-да. Хайр, майли, Муҳаммаджон ака учун бир кунни қурбон этса арзийди».

Чиндан ҳам у пайтда телевидениеда олдиндан ёзиб олишлар йўқ эди. Деярли ҳамма кўрсатувлар тўғридан-тўғри эфирга бериларди. Бир кўрсатув учун бир кун сарф бўларди. Ҳатто эрталабдан то ярим кечагача қолиб кетиш ҳам ҳеч гап эмасди.

Қундузхон телемарказга етиб келганида, Муҳаммаджон Мирзаев уни кутиб турган экан.

— Эй, раҳмат, синглим! — деди у севиниб, — ўзинг бир эшитгин, ёмон куй бўлмади чамамда.

Қундузхон жилмайди: «Зап ажойиб инсонда Муҳаммаджон ака. Мусиқа яратсам деб жони ҳалак».

Муҳаммаджон ака рубобни қўлига олди. Ажиб сеҳрли оҳанглар Қундузхоннинг ҳушини ўғирлади. У беихтиёр болалигини эслади: бошида гулчамбарак, беш-олти ёшли қизалоқ далада чопиб юрибди. Қизалоқнинг теварагида лолақизғалдоқлар чаман-чаман. У шод бўлиб қушдек учгиси келади. Шамолларга илашиб кетгиси келади. «Нега болалигим ёдимга тушди?» — ўйлади Қундузхон.

— Қалай? — деди Муҳаммаджон ака рубобни бир четга қўяр экан. — Маъқул бўлдими? Чолғу дастаси ижросида жуда зўр чиқади.

— Жуда ҳам нозик, латофатли экан! — Қундузхон хаёлларини жамлади. — Қандай қилиб саҳнага олиб чиқмоқчисиз?

— Аввал, бир муддат най навосини берамиз. Кейин уч-тўртта чилдирма оҳангига мослаб саҳнага чиқасан. Кейин мусиқа бошланади. Номи «Гулноз» бўлсин.

— Яхши, жуда яхши, — Қундузхон хаёлига келган ўйдан севиниб кетди, — мен бир уриниб боқай-чи!

Муҳаммаджон ака рубобга ёпишди. Қундузхоннинг аҳди қатъий эди: «Гулноз», нозли гул... Андозасини болалигимдан оламан. Раққоса Қундуз Миркаримова эмас, худди ўша олти-ёшли қизалоқ Қундузча бўлиб ижро этишим керак.

Раққосанинг елкалари оёқларига монанд қимирларди. Қошларининг ҳар имоси жон олгудек. Кўзларида... Кўзларида болалиги акс этиб турарди.

Муҳаммаджон ака қотиб қолди... Бу енгил ҳаракат, бу худди кабутардек парвозга интилиш. Э, қойил-е!

— Шунча ҳаракатни бир лаҳзада ўйлаб топдингми? Офарин сенга, Қундузхон!

— Бир лаҳзада эмас, йигирма йигирма беш йилда деяверинг. Худди болалигим, жажжи қизалоқлигимни эслаб, рақсга тушдим!

Шу куни Қундузхон яна бир неча марта машқ қилди.

— Маромига анча етиб қолди, — деди Муҳаммаджон ака, — аммо менинг ижодий кечамга ниҳоятда зўр совға тайёрладинг-да, синглим! Ушбу куйни, ростини айтсам, сенга атаб ёзгандим. Биринчи бўлиб ўзинг рақс яратсанг, ўзинг ижро этсанг деб ният қилгандим. Ниятимга етдим.

Кечга томон, кўрсатув бошланишидан олдин охирги репетиция бўлди. Қундуз Миркаримова қирмизи либос танлади. Устидан қора шойи қабо кийди. Бошига ўз қўли билан тайёрлаган тиллақошни қўндириб, рақсга тушди. Қарамаган ҳам қаради унга, қараган ҳам қаради.

Муҳаммаджон Мирзаевнинг ижодий кечаси тугагач, машҳур созанда ва бастакор Қундузхонга чин дилдан ташаккур айтди.

— Бугунги кўрсатувнинг гули сен ижро этган «Гулноз» бўлди. Раҳмат сенга, синглим.

— Аввало сизга раҳмат! — Қундузхон устозга енгилгина таъзим қилди. — Сиз куй яратмасангиз менга бундай рақс тайёрлаш қаёқда эди. Бу гулнинг боғбони ўзингиз!

Шу куни, эртасига ҳамма Қундузхонни табриклади. Ҳамманинг оғзида Қундуз Миркаримова, кейин «Гулноз».

— Қандай рақсга ўйнадинг, Қундузой? Вой, кўриб юракларим тўкилиб тушай деди-я, — кўчада Қундузхонни кўриб қолган Мукаррама Турғунбоева шундай деб уни қутлади. — Бирам ширин ўйнадинг-ей, бирам нозик ўйнадинг-ей! Энди менга қара. Биласан-а яхши рақсларга ўчлигимни? «Гулноз»ни қизларимдан иккитасига ўргатаман. Хафа бўлмайсанми?

— Хафа бўлишим ҳам борми ҳали! — Қундузхон Мукаррама опани маҳкам қучоқлаб олди. — Авваллари сиздан ўрганар эдим. Энди мендан оласизу, мен йўқ дейманми.

Кўп ўтмай ўзбек давлат хизмат кўрсатган «Баҳор» рақс дастаси репертуарида «Гулноз» рақси пайдо бўлди. Фақат уни бир эмас, икки гўзал ижро этган эди.

«Гулноз» Қундуз Миркаримовага ҳам бир олам қувонч олиб келди. Унга Ўзбекистон халқ артисти фахрий унвони берилди.

...Қундуз опа ҳаяжон ва энтикиш билан шуларни гапириб берди. Раққоса ҳикоя қилаяптию, менинг кўз олдимда назокатга, латофатга тўлиқ ўша дилбар — «Гулноз» гавдаланаверарди. Қулоқларим остида эса Ўзбекистон халқ ёзувчиси раҳматли Туроб Тўланинг сўзлари эшитилгандек: «Мукаррама Турғунбоева «Тановар»и билан, Қундуз Миркаримова «Гулноз»и билан рақсимиз тарихида қолади». Бу сўзларга биронта қўшимча қилишга ҳожат борми?

Темур УБАЙДУЛЛО.

СУРАТДА: Қундуз Миркаримова «Гулноз» рақсида.

Шундай одамлар бор бўлсин

ҲАЛОЛЛИК

ҲАЛҚИМИЗДА бирини кўриб фикр, бирини кўриб шукр қиласан, деган нақл бор. 16 февраль сешанба куни Шайхонтоҳур районидаги 3627-жамғарма банкининг омонат кассасида бўлиб ўтган воқеа менга жуда таъсир қилди.

Нафақа пулимни олишга кассага келгандим. Бир-бирига туташ ойнавандли дарчалар. Мен ўзим учун керакли кассада навбат кутиб турардим. Бир аёл ёнимиздаги дарчадан кассирга юзланиб, «Озгина пулим бор эди, шунга 12 фоизли Ўзбекистон заёмингдан бер, болам», деб бир даста пулни унга узатди. Кассир пулни онахоннинг қўлидан олар экан, «Неча сўм» деб сўради.

— Ўлимликка олиб қўйганим. Чол-кампир маслаҳатлашиб 12 фоизли заём олиб қўйишни лозим топдик. Борди-ю ютуқ чиқиб қолса болаларимизга оғирлигимиз тушмасин, деймиз-да, болам.

— Опоқи, бу ёғини қўя беринг, пулингиз қанча?

— Ўттиз минг сўм. Ортиқ-кам бўлса, айтарсиз.

Кассир йигит пулни санаб:

— Пулингиз ўттиз минг эмас,— дейиши билан кампирнинг юзида ўзгариш юз бериб:

— Икки кишилашиб қайта-қайта санаганмиз. Қайтадан сананг, болам, — деди.

— Яхши санамабсизлар, онахон. Бу ерда қирқ минг сўм-ку, ахир.

Кампир ҳаяжон билан:

— А, — дея олди, холос.

Кассада ўтирган оқ сочли йигитга шу топда меҳрим ошиб кетди. Назаримда шарқона удумлар тикланаётгандек, инсоф, диёнат, ҳалоллик, поклик куртаклари ниш ураётгандек бўлди. Абдуазим Ҳошимовга ўхшаган покдомон ўғил-қизларимиз вояга етсин, кўпайсин, сочилаётган поклик уруғлари авж олсин.

Зиёвиддин ОРИПОВ,
кекса журналист.

Турфа олам

ХОТИРАСИ КУЧЛИЛАР

● ИНСОННИНГ эсда сақлаб қолиш қобилияти жуда ажойиб. Масалан, бир одам ўз умрининг 60 йили давомида кўриб, билиб, гувоҳ бўлган воқеаларининг атиги 5 фоизга яқинини эслай олар экан.

● ЭЛИЯ Гаон исмли кишининг эсда сақлаш қобилияти кишини таажжублантиради. У бир марта ўқиган китобини бутунлай эсда сақлаб қолар экан. Элия Гаон 2500 жилд китобни ёддан билиб, китобнинг истаган жойидан хоҳлаган вақтда ҳеч иккиланмасдан парча ўқиб бериш қобилиятига эга.

● ЭРОН подшоси Кир ўз лашкарларидан ҳамма аскарнинг исмини ёддан билган.

● НЕОПОЛИТАНЛИК Арлинин Дантенинг 157350 шеърини ёддай ўқиш қобилиятига эга бўлган.

● ГАМБЕТТАНИНГ эсда сақлаш қобилияти ҳаммадан ҳам ошиб тушади. У машҳур франг ёзувчиси Виктор Гюго ва Оссиананинг барча асарларини сўзма-сўз ёддан ўқиб, ҳатто охиридан бошланишигача, бошидан охиригача айтиб бера олар экан.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ.

Жиноят жазосиз қолмайди

ЭР-ХОТИННИНГ УРИШИ...

БУНДАН бир йил муқаддам 17 март куни кечки пайт соат бешларда Самарқанд дарбоза кўчаси, Ҳуррият тор кўчасидаги Берк-Узум 2-уйда қотиллик содир этилди. Эр хотинини рўзғорда ишлатиладиган пичоқ билан фарзанди Замиранинг кўз ўнгида раҳмсизларча ўлдирди. Суд-тиббиёт экспертизасининг хулосасига кўра Гулноранинг ўлими унинг қорин, кўкрак, танасининг бошқа қисмларига кўп маротаба пичоқ билан етказилган тан жароҳатлари оқибатида, унинг ички ва ташқи органларига кўп қон кетганлиги сабабли келиб чиққан.

Бу ўлим уч фарзандни тирик етим қолдирди. Бирибиридан ширин бу болажонлар адасининг онасига ваҳшийларча ташланиб ўлдириб қўйишини хаёлларига ҳам келтиришмаган эди.

Ҳамма нарса арзимаган ғиди-бидидан бошланади. Эрхотинни, хотин эрини ҳурмат қилмаса бу оилада тотувлик ҳам, барака ҳам, фарзандларнинг келажаги ҳам бўлмайди.

Гулнора уйдан эрта чиқиб, кеч қайтадиган одат чиқарди. Илҳом олдинига бунга эътибор бермади. Бирор дугонасиникига борган бўлса керак деб ўйлади. Кейинчалик сўраганда:

— Сенинг нима ишинг бор, — деб эрини жеркиб ташлади.

— Тур ўрнингдан. Ахир уйда шунча иш бошимиздан ошиб ётибди-ку, сен бўлса ялпайиб ётибсан.

Хотин яна писанд қилмади.

— Нима, юзимга оёқ қўйиб, онамнинг ҳурматини жойига келтирмаганинг етмагандек, яна сўз қайтариб айтганимни ҳам қилмайдиган бўлдингми, — деб бақирди Илҳом.

Жаҳл чиқса — ақл қочади дейишади. Оиладаги бошланган бу жанжал қотиллик билан тугади. Илҳом қаёқдандир қўлига тушиб қолган пичоқ билан хотини Гулноранинг дуч келган ерига жаҳл аралаш уриб қоп-қора қонига белади...

Суд Илҳом Султоновни илгари жиноят содир этмаганлиги, айбига иқрор бўлганлигини ва қилиб қўйган қотиллигидан қаттиқ пушаймон эканлигини инобатга олиб 13 йил қамоқ жазосига ҳукм қилди.

ҚИМОРДАН БОШЛАНГАН ФОЖИА

ҚАДИМДА бир бадавлат одам жуда ҳам катта қиморбоз бўлиб ўтиб давр сурган, қимордан ютган бойликларини фақат айш-ишратга сарф қилган экан. Вақт ўтиши билан ундан омад юз ўгирибди. Ошиқ отиб қанчадан-қанча мол-дунё тўплаган бўлса ҳаммасини совурибди. Тўплаган давлати қандай келган бўлса шундай кетибди. Хор-зор бўлиб, бир бурда нон топиб ейиш учун гўлоҳлик қила бошлабди.

Бир кун бир ота фарзандининг яширинча қимор ўйнаб юрганини кўриб қолиб уни ана шу гўлоҳнинг ҳузурига юбора туриб шундай дебди:

— Уғлим, фалон жойдаги ҳаммомда бир гўлоҳ бор. Шу киши жуда ҳам бадавлат яшарди. Минг афсуски, қимор ўйнаб шу кўйга тушиб қолди. Шу гўлоҳ ҳузурига бориб қимор ўйнашнинг сир-асрорларини билиб келмайсанми?

Содда ўғил гўлоҳни топибди. Йигитни ким юборганлигини, нима мақсадда келганлигини эшитиб учта ошиқни томга ирғитибди.

— Чиқиб қара, битта ошиқ олчи, биттаси товва ва яна биттаси тикка турибди, — дебди.

Йигит томга чиқиб қараса ҳаммаси худди гўлоҳ айтганидек эмиш.

— Э, болам кўрдингми? Бу «касб»ни менчалик эгаллаган одам бўлмаса керак. Лекин мен ана шу қиморни деб бола-чақамдан, қариндош-уруғимдан, бор мол-давлатимдан айрилдим. Бу ишнинг охири вой...

Қуйида биз ҳикоя қилмоқчи бўлган воқеа шу гапнинг исботидир.

Олой бозорининг «Деҳқон уйи»даги бўш хоналарнинг бирида шу атрофдаги савдо шохобчаларини қўриқлайдиган бир гуруҳ ички ишлар бошқармасининг соқчилик бўлими хизматчилари картани ўртага ташлаб қимор ўйнашмоқда. Ўртадаги пул кўпайса кўпайиб боряптики, камаяётгани йўқ.

— Қани кимнинг гали, нечта карта керак?

— Иккита, мен охирги қўлман.

Ўйнашди. Бу сафар ҳам Тожибоев ва Омаровлар ҳамёнларидаги бор пулларини ютқазиб қўйишди.

—Эй, ошна. Энди қарзга пул бериб турасан. Ўйнаймиз.

— Майли, фақат пулларни битта қўйиб ўйнаймиз, ўтирадими юракни сиқиб, — деди Алихўжаев.

Орадан ярим соат вақт ўтгач хонадаги бўш турган каравотда дам олиш учун Юнусобод районининг ички ишлар бошқармаси қошидаги соқчилик бўлимида милиция катта сержанти бўлиб хизмат қиладиган Иброҳим Борибеков кириб келади. Шунда Омаров Иброҳимдан пул сўрабми, жанжаллашиб қолади. Бу жанжал ёқа бўғишишгача бориб етади. Уларнинг ёнида турган Тожибоев ва Алихўжаевлар ёқа бўғишаётганларни зўрға ажратиб Омаровни хонадан олиб чиқиб кетишади. Лекин Омаров ҳовлида турган вақтида ҳам оғайнисини ҳақорат қилишни тўхтатмайди. Шунда катта сержант Омаровни қўрқитиб қўйиш мақсадида ёнидаги «ПМ» маркали тўппончасини олиб осмонга қарата бир маротаба ўқ узади. Шу вақт қаердандир пайдо бўлган Рўзиқулов бирор кор-ҳол бўлмасин деб Иброҳимнинг қўлидаги тўппончани олиш мақсадида унинг қўлини маҳкам ушлаб, оёғидан чалиб ерга йиқитади. Иброҳим эса қўлидаги тўппонча билан қоровулхона олдида турганлар томонга қарата икки маротаба ўқ узди. Кимнингдир бақирган овози эшитилди. Кейинчалик маълум бўлишича ўқ Омаровга эмас, унинг ёнида турган Тожибоевга теккан эди. У шу заҳотиёқ оламдан ўтди. Буни кўрган Иброҳим Борибеков:

— Ўзимни ўзим отаман, — деб бақириб юборди.

Лекин Иброҳим ўзини отмади. Қилмиши уни суднинг қора курсисига олиб келди. Шунда, баҳоналар билан ўзини оқламоқчи бўлди.

— Рўзиқулов тўппонча ушлаган қўлимдан ушлаб, уни босиб юборганлиги сабабли ўқ отилиб кетиб, тасодифан Тожибоевга тегди — деган важларни айтишдан ҳам тоймади.

Суд Иброҳим Борибековни Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 80-моддаси 6-банди билан айбдор деб топиб уни 14 йил муддатга озодликдан маҳрум этди.

Рустам АКБАРОВ,
Тошкент шаҳар суди раисининг ўринбосари.

Абдужалил ҲАСАНОВ,
ҳуқуқшунос.

Раҳматулла ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Журналистлар уюшмасининг аъзоси.

Пойтахтимиз меҳмонлари

ИЛОН БИЛАН ОЛИШУВ

ЮРТИМИЗ истеъдодларга бой ўлка. Айниқса, турли оғирликдаги тошлар, машиналар, ўнлаб одамларни бараварига кўтариб ранг-баранг санъати билан томошабинлар олқишига сазовор бўлиб келаётган полвонларимиз, уларнинг раҳбарлигидаги миллий цирк гуруҳларини айтмайсизми?

Шоҳимардонлик машҳур Лочин полвонга 12 ёшида шогирд тушиб тинимсиз машқлар, устози йўл-йўриқларини қунт билан бажариб бориш натижасида маҳоратини беқиёс даражада сайқаллаган, 16 ёшида ўз миллий цирк труппасини тузиб республикамизнинг шаҳару қишлоқларида томоша кўрсатиб эл дуосини олиб юрган фарғоналик Турсун Али Муҳаммад ана шундай юрт севган полвонлардан биридир.

У оилада ёлғиз ўғил эди. Ота-онаси ўғлимизнинг умри узоқ, ўзи паҳлавон бўлсин, дея Турсун Али исмини қўйганлар. Мана йиллар ўтиб нафақат унинг ўзи, балки ўғиллари ҳам полвонлик сирларини ўрганиб бормоқдалар.

Турсун Али полвон раҳбарлигидаги миллий цирк гуруҳида жами етти иштирокчи бўлиб, унда Ўзбекистон дорбоз-қизиқчилар кўригининг совриндори Баҳодиржон ва Ҳасанбой қизиқчилардан ташқари полвоннинг уч ўғли — Равшан, Шавкат ва 9 ёшли Бахтиёржонлар ҳам бор. Улар ижро этаётган ўта мураккаб кўринишлар томошабинларнинг доимо диққатини тортиб келмоқда. Ўзингиз ўйлаб кўринг, 20 килограммлик темир шарларни футбол тўпидек осмонга отиб ўйнатиш, 32 килограммлик тошларни елка билан уриб ерга тушириш унча-мунча эркакнинг қўлидан келавермайди.

1987 йили Москвада бўлиб ўтган иккинчи халқ ижодиёти, цирк санъати ва эстрада артистлари кўриги ғолиби Гулчеҳрахон Мингбоеванинг уч метрлик баҳайбат илонлар билан намойиш этаётган томошалари албатта, асаби бўш кишилар учун эмас.

Уларнинг ҳар бир ташрифи, дорбозларнинг юракни шувиллатувчи чиқишлари, қизиқчиларнинг ичакузди ҳангомалари, полвонларнинг тош ўйинлари доимо тошкентликларга қувонч бағишлаб келган.

Турсун Али Муҳаммаднинг тез-тез такрорлаб турадиган сатрлари бор:

Куртак бир кун хазон бўлар
Йилнинг тўртта фасли бўлса,
Полвонлардан полвон чиқар
Полвон агар асл бўлса.

Ҳа, бугунги кунда Турсун Али Муҳаммаднинг водиллик Топиболди полвон, Ҳамиджон полвон каби шогирдлари бор. Қолаверса, ўғиллари ота изидан бормоқдалар. Чунки у асли асл полвон.

Абдулла ТОЛИПОВ.

СУРАТДА: Гулчеҳра Мингбоева.
Муҳаммад Амин сурати.

Асримиз касалликлари

САРЛАВҲАНИ кўриб кулиб қўйишингиз табиий. Чиндан ҳам, асримизнинг касаллиги нима бўлиши мумкин? Инфарктми ёки инсультми? Асабий асрга ахир асабий касалликлар хос-да!

Маълумки, йиллар ўтгани сари ечилмаган муаммолар ечилиб боради, битмаган уйлар битади, йўллар қурилади. Ўтган асрда кўпгина дардлар бедаво саналарди. XX асримизда эса уларнинг ҳам давоси топилди.

Шунақа деймизу лекин яна кўпгина касалликлар олдида тағин лолмиз. Кўплаб бедаво дардларга даво топган асримиз яна кўплаб касалликларга дояс бўлди. Улар шундай дардларга айландики, номининг ўзиёқ дўхтурларни жунбушга келтириши аниқ. Бугун яқин-яқинда пайдо бўлган касалликлар ҳақида сўзламоқчимиз. Улар ғайри оддий, белгилари ҳам ғаройиб.

«Қулоқ дерматити» масалан, хизмат юзасидан узундан узоқ телефонда сўзлашишга мажбур бўлган кишиларда пайдо бўлади. Яна бир ақл бовар қилмайдиган дард — «Қулоқдаги телефон қўнғироғи жаранги» ҳам абонентларни билан соатлаб суҳбатлашадиганларга чиппа ёпишади.

Самолётларда тез-тез олис масофаларга учиш киши танасининг қуйи қисмида турли-туман бузилишни келтириб чиқариши мумкин. Автоҳаваскорларда эса кўпроқ товонда, тиззада, елкада оғриқ пайдо бўлиши кузатилади. Ҳатто шоферларда «қоровуллар»дан бошда кучли оғриқ туриши — мигрень ҳам кузатилади.

Телевидениенинг қип-қизил шайдолари орасида эса кўз, оёқ ва бўйин касалликлари кўплаб учрайди. Америкалик шифокор Э. Планкетта тузган тизимга кўра ушбу касалликлар тўғридан-тўғри «ТВ—кўз», «ТВ—оёқ», «ТВ—гардон» деб аталади.

Энди энг муҳим фикрларимизни изҳор этамиз. Доришунослигимизда бу каби касалликларнинг олдини оладиган, даволайдиган дорилар ҳали ўйлаб топилмади. Лекин тиббий кўрсатмалар касалликнинг ўзи каби оддий: телефон орқали суҳбатга ихлос қўйманг, телевизорлар қаршисида камроқ ўтиринг, кўпроқ тоза ҳавода бўлинг ва кўпроқ пиёда юринг.

Афсуски бу кўрсатмаларнинг асримизнинг ўзига ўхшаш шошқин-тошқин одамлари бажариши амри маҳол. Демак, дардлари бу касалликларнинг давоси ҳам топилмайди.

Ажойиботлар қомуси

«Ҳаёт дарахти»

ШУНДАЙ табиат ғаройиботлари борки уларга дуч келганда ибратли шарқ ҳикоятини эслаб қолади киши.

Камхарж кимса бир донишмандга келиб мурожаат қилибди: «Шундай бир егулик топки, ундан ўзим, қўйим, товуғим баҳраманд бўлсин». Донишманд дарров каттакон қовун сотиб олишни буюрибди ва дебди: «Этини ўзинг е, пўчоғини қўйингга бер, уруғини товуғингга ташла». Кокос пальмаси ҳақида гап кетганда доим шу ҳикоят ёдга тушиши бежиз эмас. Унинг ғаройиб хислатларини санаб адо этиб бўлмайди: ёнғоғида сутга ўхшаш ташналикни қондирувчи ва киши вужудига енгиллик бахш этувчи шарбат борки, у жазирама иссиқда жуда ҳам асқотади; ёнғоқнинг ичидаги мағзи қуритиб янчилса, ўсимлик мойи ва оқсилнинг ўрнини босади: ёнғоқдан олинган мой саноатнинг кўплаб соҳасида, шунингдек тиббиёт ва косметикада ҳам ишлатилади: пальманинг ям-яшил баргларидан қайнатиб сироп тайёрланиб, турли таомларга қўшилади. Қуюлтирилгач эса қўнғир тусдаги қанд тайёрлаш мумкин; пальманинг танаси қурилишда кенг қўлланилади; ёнғоқни ўраб турган пўсти — толалардан эса арқон, тўшаклар тайёрланади.

Санаб ўтганларимиз кокос пальмасининг мўъжизакорлигининг ҳаммаси эмас. Барибир унинг ёнғоғи энг қадрли саналади. Шундай қабилалар борки, улар асосан кокос ёнғоғи билан тирикчилик қиладилар.

Кокос пальмасининг яна бир хусусияти ҳақида сўз кетганда ҳатто ҳайратингни изҳор этишга сўз тополмай қоласану, бармоғингни тишлайсан киши. Хуллас, пальма ҳам едиради, ҳам ичиради, ҳам кийинтиради, ҳам иситади, ҳам... тепалардан мазза қилиб сирғалтиради. Бу унинг яна бир ажойиботидир.

Гуамоту архипелагининг Гамбье оролида яшовчилар пальма япроғини спорт анжоми, яна ҳам аниқроқ қилиб айтсак, чана ўрнида ишлатади. Ҳар бир кишининг ўз пальма япроғи — чанаси бор. Япроққа ўтириб унинг бандини ўзингизга қараб буксангиз бас — пайдо бўлган чана — тобогганда бемалол қум тепаликдан пастга тушаверасиз. Гамбьеликлар ушбу ғалати чанада ажойиб мусобақалар ўтказадилар ва жуда катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Табиатнинг бундай оқилу донолиги қаршисида таъзим қилмай илож йўқ.

Турсун АБДУЛЛАЕВ.

Ҳар тўғрида

Машҳур франг ёзувчиси, драматург Эжен Ионеско таваллудининг 80 йиллиги муносабати билан унинг «Қирол ўлаётир» асари Антон Чехов номли Москва бадиий академик театри биноси саҳнасида таржима қилинмаган ҳолда, қандай бўлса шундайлигича қўйилмоқда.

СУРАТДА: қирол Беранже Биринчи ролида Сергей Юрский.

А. Неменов сурати.

⊙

Россия ҳамда хорижий давлат сартарошлари ўз маҳоратларини намойиш этиш учун ўтказилган семинарда қатнашдилар. Бундан ташқари семинарда соч турмаклашнинг энг янги усуллари ҳам намойиш этилди.

СУРАТДА: москвалик сартарош Ирина Баранова ўз санъатини кўргазмага қўйишга тайёрланяпти.

О. Булдаков сурати.
РАТА—ТАСС.

• *Дам олиш оқшомида*
• *Дам олиш оқшомида*
• *Дам олиш оқшомида*

Муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 22. II

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.30 «Бахтли бўлай десанг» Бадиий фильм.
8.40 «Адиба Шарипова ижро этади». Фильм-концерт.
9.10 Болалар учун фильм. «Кичик боланинг катта ташвишлари».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Наташа учун эртак» Мультфильм.
18.20 Болалар учун. «Доно бобо даврасида».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Истиқлолим — истиқболим».
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Наманган сеҳргарлари». Телефильм.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти
20.55 Эълонлар.
21.00 «Олий таълим муаммолари».
21.40 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Уч қирол жанги». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ассалому алайкум» [такрор.].
19.30 Болалар учун. «Совға».
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.15 «Билиб қўйган яхши» [такрор.].
20.30 «Миришкорлар». Қибрай районидаги «Қизил Ўзбекистон» жамоа хўжалигида баҳорги экиш мавсумига тайёргарлик.
21.00 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
21.30 «Лаҳза». Хабарлар.
21.45 «Бевосита мулоқот». Меҳнатга ҳақ тўлаш.
22.30 «Оқшом тушишига бор ҳали». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 12.20, 15.20, 18.20, 21.20— Кўрсатувлар тартиби.
6.00 «Якунлар».
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Тингланг, томоша қилинг».
9.40 «Мосфильм» киностудиясининг 70 йиллигига. «Қизил бодрезак».
11.30 «Гол».
12.00 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Муми-троль ва комета». Мультфильм. 1-фильм.
16.35 «Қайси томонга сузайлик!».
17.05 Халқ оҳанглари.
17.15 Ёшлар телекўрсатувлари X фестивалининг совриндорлари: «Уни ўзинг асра, Биби Марям» (Арманистон), «Учар тулпорлар» (Беларусь).
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «НЭП».
18.55 «Иқболи кулганда».
19.35 «Гол».
20.10 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал премьераси. 4-серия.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Мосфильм» киностудиясининг 70 йиллигига. «Қизил бодрезак». Бадиий фильм.
23.15 «Спорт уик-энди».

«Янги студия» таништиради:

23.30 «Бомонд».
23.45 «Бироқ».
Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
00.35 «Джем-сейшн».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Қор — менинг тақдирим» (Норильск. Йиллар. Одамлар). Телефильм премьераси. 10-серия.
9.50 «Параллеллар».
10.05 Телекроссворд. «Музбиржа».
10.35 «К-2» таништиради.
11.30 «Кузирхоним».
12.00 Кундузги сеанс. «Уй томон олис йўл». Бадиий фильм (Япония).
13.30 Мульти-пульти.
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Бахт кулиб боққанда».
15.05 «Унутмаслик керак».
15.35 «Телетекст».
15.40 «Хендерсон индастриз» «Бизнеснинг шаклланиши» туркумидан телефильм.
16.10 Янгиликлар.
16.25 «Рост» студияси. «Ун беш ёшли капитан».
17.00 «Қутқариш хизмати—911».

*

18.00—22.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.25 Спорт кўрсатуви.
22.35 Душанба куни детектив. «Лани Страйк» таништиради. «Сояда». Бадиий фильм. «Криминал ҳодисалар» туркумидан (АҚШ).
23.35 «Галина—Лина» хит-дуэти.

Сешанба, 23. II

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Матсалу қўриқхонаси». Телефильм.
7.50 Дунё хабарлари.
8.00 «Дерсу Узала». Бадиий фильм. 1-серия.
9.10 Ўзбек тилини ўрганамиз.
9.40 Болалар учун. «Совға» [такрор.].
10.10 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Сеними, шошмай тур!». Мультфильм.
18.15 «Бизга мактуб йўллабсиз».
18.55 «Спортлото».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Одобнома».
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 Мақом куйларидан концерт.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 Мақом куйларидан концерт [давоми].
21.30 «Инсон ва қонун». УзТВ ва Тошкент вилояти ИИБ билан қўшма рейд.
22.10 «Ўтган кунлар». Бадиий фильм.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
19.20 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси камер оркестри ижро этади.
20.00 «Алоқалар ва шартномалар». Туркиянинг Ўзбекистондаги элчиси Вулқон Чотур билан учрашув.
20.30 «Чорраҳа».
21.15 «Бу оқшомда».
22.15 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 12.20, 18.20, 23.50 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 РСФСР Давлат духовой оркестри чалади.
9.35 «Ёлғон дарё». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси (Польша). 7-серия.
10.30 «Горячев ва бошқалар». Бадиий телесериал. 4-серия.
11.00 «Марафон-15».
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.25 К. Симонов. «Ҳамшаҳар йигит». Москва «Ленком» театрининг фильм-спектакли.
14.55 «Бекатдаги киши». Телевизион бадиий фильм.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20 «Ишбилармонлар хабарномаси».
15.35 «Бизни кечиринг, фронтчилар» (Славянск шаҳри, Украина).
16.00 «Муми-тролль ва комета». Мультфильм. 2-фильм.
16.20 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 10 км. Эркаклар. Швециядан кўрсатилади.
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради. «Дунёнинг тўрт томони».
18.50 «Ёлғон дарё». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 7-серия.
19.55 «Мавзу».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Ватан ҳимоячилари кунига бағишланган концерт. Союзлар уйининг Колонна залидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.00) — Янгиликлар.
23.40 «Матбуот-экспресс».
24.00 Янгиликлар.
00.35 «Ҳамма нарса бўлиши мумкин».
01.05 «Ўзлигингча қол...». А. Кончаловскийнинг «Яқин танишлар» фильми ҳақида.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Бола тилидан».
9.30 Кипрас Мажейка. «Кичик Европадан репортажлар».
10.00 Ишдан бўш пайтингизда. «Қўлни бер, дўстим».
10.15 Мусиқа йирик планда. Славян симфоник оркестри.
11.15 Театр сафари. «Наполеон Биринчи» В. Маяковский номли театрнинг спектакли премьерасида.
12.15 Деҳқонларга тааллуқли масала.
12.40 Кундузги сеанс. «Қариялар исёни». Бадиий фильм.
13.55 «Жаҳон гўзали. Тарих».
14.05 «Телебиржа».
14.35 Янгиликлар.

* * *

15.35 «Рост» студияси. «Бизнинг «Аралаш-қуралаш».
16.05 Трансросэфир. «Аҳволлар қандай, Уфа?».
16.50 XX аср кадрда ва кадр ортида. Ю. Райзман.
17.50 «Ҳар бир кун байрам».

*

18.00—22.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.25 «Асил ҳолича».
23.20 «Альбуцид». Ахборот-аналитик кўрсатуви.
23.50 «Референдум».
00.05 Спорт кўрсатуви.
00.10 Моғиканлар. Сергей Филиппов.
00.45 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
01.00 «Қасамёд».
01.15 «Куз оҳанглари-92» халқаро джаз фестивали.

Чоршанба, 24. II

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Замин қалбига қулоқ тут». Телефильм.
7.55 Дунё хабарлари.
8.05 «Дерсу Узала». Бадиий фильм. 2-серия.
9.15 Турк тили.
9.45 «Тошкент» студияси. «Ўтмишсиз келажак йўқ!» [такрор.].
10.15 Футбол. «Пахтакор-79»—Хотира турнири.
11.45 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
12.15 Болалар учун фильм. «Соҳибжамол Ойсулув ҳақида ривоят».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ксюша ва Компьюша ҳақида». Мультфильм.
18.30 «Шоирлар — болаларга». Ғайратий.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Уй-жойларни хусусийлаштириш. Тошкент тажрибаси.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Дўстлик ришталари».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Жиноят жазосиз қолмайди».
21.40 Телевизион миниатюралар театри.
22.20 «Сирли ворис». Бадиий фильм. 1-серия.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Бизнинг интервью».
19.00 «Туркистон чечаклари». Болалар учун концерт.
20.00 «Спринт».
20.20 «Рақслар, рақслар».
21.10 «Қизиқарли учрашувлар».
22.20 «Суперспорт».
23.20 «Меҳрибонлик». Бадиий фильм.

● «ОРБИТА IV»

5.55, 12.20, 15.20, 18.20, 00.35— Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Қанотлар, оёқлар ва думлар». Мультфильм.
9.25 «Ёлғон дарё». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 8-серия.
10.20 Ж. Сименон. «Мегрэ иккиланяпти». Телеспектакль 1-қисм.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
13.05 Мультфильм.
13.25 «Кафе-квартал».
14.15 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. Трамплиндан сакраш. Швециядан кўрсатилади.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Телемикст».
16.10 «Ён дафтар».
16.15 «Муми-тролль ва комета». Мультфильм. 3-фильм.
16.35 «Клуб-700».
17.05 «Ария». Ҳужжатли фильм премьераси (Таллинн).
17.50 «Технодром».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «Бугунги Эстония».
18.50 «Ёлғон дарё». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 8-серия.
19.50 «Миниатюра». Мусиқий кўрсатув.
20.00 Фондаги тасвир. «Эфирда бир йил».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.20 «Телевизион танишув». Урмас Отт Эстония Республикаси Бош вазири М. Лаар билан суҳбатлашади.
22.10 «Матбуот-экспресс».
22.20 Телеэкранда биринчи марта. «Такси — Самба». Бадиий фильм (Япония).
23.35 А. Анеггер. Бешинчи симфония. Москва Давлат консерваторияси академик симфоник оркестри чалади.
24.00 Янгиликлар.
00.40 «L—клуб».
01.20 «Хит-мастер 50х50». «На-на» гуруҳининг портрети.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Асил ҳолича».
9.50 «Альбуцид». Ахборот-аналитик кўрсатуви.
10.20 Тонгги концерт.
10.35 Мульти-пульти.
10.45 «Ёнолесица» кабареси.
11.55 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 135-серия.
12.45 Очиқ дунё. «Ислом ватанида».
13.15 «Танаффус».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Угай она Саманишвили». Бадиий фильм.
15.30 Мульти-пульти.
15.35 Бизнес: янги номлар.
15.50 Мульти-пульти.
16.00 Янгиликлар.
16.15 «Рост» студияси. «Мусиқий синф».
16.45 Трансросэфир. «Узоқ Шарқ».
17.30 Христианлар учун кўрсатув.

*

18.00—22.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.25 Спорт кўрсатуви.
22.35 «Бизнес ва сиёсат».
23.30 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
23.45 «Энзотина».

Пайшанба, 25. II

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Гугуртга кетиб». Бадиий фильм.
8.55 Дунё хабарлари.
9.05 «Нишона». Фарғоналик ёш ижодкорлар.
9.35 «Ортиқ Отажонов куйлайди». Фильм-концерт.
10.00 Араб тили.
10.30 Ўқув кўрсатуви. Ўзбекистон халқлари тарихи. Амир Темур давлати.
11.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
11.30 Болалар учун фильм. «Митти циркчи».

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қўшнилар», «Нурланнинг бахти». Мультфильмлар.
18.30 «Эртаклар — яхшиликка етаклар».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Саноатимиз одимлари». Самарқанддаги 8 Март номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Ал-Хоразмий ватандоши». «Ўзбектелефильм» премьераси.
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 Ҳукумат тадбирлари.
21.30 «Ижод саҳифалари». Вали Ғофуров.
22.20 «Сирли ворис». Бадиий фильм. 2-серия.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш». УзТВ, вилоят касаба уюшмалари ҳамда «Тошкент ҳақиқати» газетаси билан биргаликда рейд.
19.10 Болалар учун. «Табассум».
19.50 «Мерос». Телефильм.
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.15 «Бу оқшомда».
21.30 «Пульс». Хабарлар.
21.45 «Иқтисодчилар мактаби».
22.25 Эълонлар. «Кинонигоҳ».

● «ОРБИТА IV»

5.55, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Қор усталар». Мультфильм.
9.25 «Ёлғон дарё». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 9-серия.
10.25 Ж. Сименон. «Мегрэ иккиланяпти». Телеспектакль. 2-қисм.
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Благодатная»лик капитан». Телефильм премьераси. «Москва» телекомпанияси.
13.15 «Меценат» танлови.
13.20 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 15 км. Эркаклар. Швециядан кўрсатилади.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.20 «Телемикст».
16.05 «Ён дафтар».
16.10 «Олеся ва компания».
16.40 «Бизнинг мусиқий клуб». «440 герц».
17.20 «Сиз бунга қодирсиз».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.05 «Ёлғон дарё». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 9-серия.
20.00 «Жамоатчилик фикри».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Жамоатчилик фикри» (давоми).
21.45 «Масленица байрамида». Катталар учун мультфильм.
22.10 В.-А. Моцарт. «Сеҳрли най». Мариинск театри спектаклининг премьераси. Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
01.45 «Матбуот-экспресс».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 «Бизнес ва сиёсат».
9.50 Ишдан бўш пайтингизда. «Хонаки клуб».
10.05 «Агар сиз...».
10.35 «Энзотина».
11.35 «03» кўрсатуви.
12.05 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 136-серия.
12.55 «Бутун умр хору зорликда». «Шундай яшаяпмиз» телевизион туркумидан.
13.25 «Танаффус».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Гап-гаштакларни қўмсаб».
14.35 Чанғи спорти турлари бўйича жаҳон чемпионати. Иккикураш. Швециядан кўрсатилади.
15.20 «Терминал».
15.50 Янгиликлар.
16.05 Трансросэфир. «Урал варианти».
16.50 «М-трест».
17.05 «Учиш креслоси». Телефильм премьераси.
17.45 МАСК спорт комплексида.

*

18.00—22.25
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

22.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
22.55 «Аскольд Макаров юбилейида».
23.55 «Старт учун калит».
00.15 Чанғи спорти турлари бўйича жаҳон чемпионати. Хотин-қизлар. 10 км. Швециядан кўрсатилади.

Жума, 26. II

● УзТВ I

7.00 «Ўзбекистон» ахбороти.
7.25 «Боболардан қолган бу наво». Фильм-концерт.
7.55 Дунё хабарлари.
8.05 «Дивизия командирининг бир куни». Бадиий фильм.
9.30 Инглиз тили.
10.00 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари [АҚШ].
10.30 «Ёшлик» студияси.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Бувимнинг сабоқлари» Мультфильм.
18.20 «Ғазалхон ёшлигим».
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Фан тараққиёти —ишлаб чиқаришга». Ўзбекистон ФА механика жараёнлари ва информатика бўлими фаолиятидан.
19.50 Мусиқий дақиқалар.
20.00 Дунё хабарлари.
20.10 «Билиб қўйган яхши».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
20.55 Эълонлар.
21.00 «Шаҳар бедарвоза эмас».
21.45 Мумтоз куйларидан концерт.
22.25 «Севги сароблари». Бадиий фильм.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

18.05 Мультфильм.
18.15 «Байкем, Эжем жана биз».
18.30 «Куноосуз куноолуулор».
18.50 «Оз укугунду билесинби!». Юридик хизмат.
19.00 Хабарлар.
19.15 «Туура бизде туурган жок». Республика деҳқонларининг муаммолари.
19.45 Қирғизистон Республикаси Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз.
20.50 «Жаздин бир куну жил эзигин берет».
21.00 Хабарлар.
21.15 «Назар» (билдирувлар, эълонлар).
21.20 «Кутмандуу кеч, Бишкек».
21.50 «Спорт мозаикаси» (рус тилида).

● «ОРБИТА IV»

5.55, 15.20, 18.20, 21.20 — Кўрсатувлар тартиби.
6.00 Янгиликлар.
6.35 Эрталабки гимнастика.
6.45 «Тонг».
9.00 Янгиликлар.
9.20 «Қувноқ нотачалар».
9.35 «Зазеркалье». «Жаннати боғ». Телевизион бадиий фильм.
10.55 «Меценат» танлови.
11.00 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
11.50 «Матбуот-экспресс».
12.00 Янгиликлар.
12.20 «Биринчи бўса». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм.
12.50 «Каштанка». Мультфильм.
13.20 Й. Гайдн. 103-симфония.
13.50 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 4х5 км. га эстафета. Хотин-қизлар. Швециядан кўрсатилади.
15.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
15.25 «Бридж».
15.50 «Бизнес-класс».
16.05 «Ён дафтар».
16.10 «Зазеркалье». «Жаннати боғ». Телевизион бадиий фильм.
17.30 «Олтин сочмалар». Харьковдан кўрсатилади.
17.50 «Иш».
18.00 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
18.25 Давлатлараро «Останкино» телеканали таништиради. «Лучегорск — дунёнинг бир бурчаги».
18.45 «Инсон ва қонун».
19.15 «Вагон-03».
19.45 «Мўъжизалар майдони».
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Ҳафтанинг машҳур кишиси».
21.40 «Детективлар клуби»да «КТВ-1» ва «Франс интернасиональ» канали таништиради. «Қора нур». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. «Хитойлик» сериалидан (Франция).
23.20 «Матбуот-экспресс».

«ВИД» таништиради:

23.30 «Сиёсий бюро».
00.35 «Музобоз».
01.15 «Обоз» майдончаси». А. Апина. Танаффус пайтида (24.00) — Янгиликлар.
02.15 Футбол. «Уэмбли йўлида».

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.25 Ишбилармон кишилар даври.
8.55 Сиёсат майдонида.
9.50 Ишдан бўш пайтингизда «ТВ-ателье».
10.05 С. Рахманинов. «Литургия». Москва камер хори ижро этади.
11.05 «Ҳайвонот оламида».
12.05 Кундузги сеанс. «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм. 137-серия.
12.55 «Репортёр».
13.10 «Ретро-шлягер».
13.40 «Деҳқонларга тааллуқли масала».
14.05 «Ижица».
14.35 Чанғи спорти турлари бўйича жаҳон чемпионати Иккикураш. Швециядан кўрсатилади.
15.55 «Телебиржа».
16.25 Янгиликлар.
16.40 «Минора». Мусулмонлар учун диний кўрсатув.
16.55 Трансросэфир. «Ёз қишлайдиган жойда».
17.30 «Сафсаталар».

*

18.00—18.30
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.30 Жума кунлари Уолт Дисней. «Дисней мультипликациясининг ажойиб дамлари». Мульт-томоша.
19.20 Голливуднинг классик фильмлари.
21.00 М. Цветаева шеърияти.

*

21.55—24.00
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

Шанба, 27. II

● УзТВ I

7.00 «Ассалому алайкум».

*

8.00 Дунё хабарлари.
8.10 «Ёввойи оққушлар». Бадиий фильм.
9.35 Ёш спортчилар мактаби: 1. «Шоҳруҳ» клуби. 2. Миллий кураш сабоқлари.
10.25 «Кичкинтой»га мактублар.
11.05 «Аёл қадри».
11.40 «Алифбо сабоқлари».
12.10 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
12.40 «Ҳужжатли экран». Кинокўрсатув.
13.25 «Тошкент» студияси. «Оила».

Тижорат канали:

14.10 «Когонда ҳосил байрами».
14.25 Фарғона вилояти Учкўприк райони ип-йигирув фабрикаси.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Дангаса қиз», «Булут учун пўстинча». Мультфильмлар.
18.20 «Қўшиғим, жон қўшиғим». Глиэр номли махсус мусиқа мактаби болалар хори.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Санъат усталари». Орифхон Ҳотамов.
20.30 «Туркистон» ахбороти.
21.00 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 5-серия.
21.45 Хайриддин Султонов. «Мозийдан бир саҳифа». Видеофильм. 1-қисм.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

17.00 АШГАБАТ КЎРСАТАДИ

● «ОРБИТА IV»

6.55, 15.20, 21.20, 23.55 — Кўрсатувлар тартиби.
7.00 Эрталабки гимнастика.
7.10 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
7.55 Янгиликлар.
8.30 «Матбуот-экспресс».
8.40 «Моторлар оламида».
9.10 «Марафон-15» — кичкинтойларга.
9.35 «Бумеранг».
10.05 Шанба кунги дастхат.
10.35 «Тиббиёт сиз учун».
11.15 «Китобхона».
11.55 «Қизил космос». Ҳужжатли фильм премьераси. 1-фильм — «С. П. Королёв — фожиавий қаҳрамон».
12.25 «Джем».
12.55 «Ҳарбий ревю».
13.15 «Бошқа ўлчовдаги олам». Телевизион бадиий фильм премьераси. 2-фильм.
14.30 «Демократия ҳақида новеллалар». Телефильм премьераси. 3-фильм— «Қонун—қонунда».
15.00 Янгиликлар.
15.25 «Иоанн Богослов ибодатхонаси». Телефильм премьераси.
15.45 «Марказий экспресс».
16.25 «Сеними, шошмай тур!» Мультфильм. 3 ва 4-фильмлар (25 йиллик юбилейига).
16.50 «Ультра-си». Спорт кўрсатуви.
17.50 «Қизил квадрат».
18.30 «Ҳайвонот оламида».
19.20 «Оба-На-Угол» томошаси.
19.50 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Команда». Телевизион бадиий фильм премьераси. «Адолат кўчаси» сериалидан.
20.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.55 Эълонлар.
21.00 Янгиликлар.
21.25 «Коламбия пикчерс» таништиради. «Қироллик курсисида». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси.
22.05 «Матбуот-экспресс».
22.15 Георгий Гараяннинг Москва биг-бэнди.
23.10 В. Молчановнинг муаллифлик кўрсатуви.
24.00 Янгиликлар.

«Тунги эрмаклар»

00.35 Дам олиш кўрсатуви.
01.35 Телеэкранда биринчи марта. «Кулга айланган пуллар». Бадиий фильм (Франция).

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.20 «Оламга ўз нигоҳи билан қараш».
8.50 «730 формуласи». Ахборот-дам олиш кўрсатуви.
9.20 «Рост» студияси. «Бизнинг «Аралаш-қуралаш».
9.50 «Бурда моден» тавсия этади...
10.20 Фольклор. «Россия бўйлаб саёҳат».
10.50 «Дораэмон». Мультфильм премьераси.

*

11.05—14.40
«ЎЗБЕКИСТОН» ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

1. «Авлодлар». Халқ ҳунармандчилиги усталари.
2. «Чисен». Скрипкачилар ансамблининг концерти.
3. «Рангинкамон» (тожик тилида).
4. «Ўтмишни эслаб...».
5. Шарқ тароналари.

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

14.40 Чанғи спорти турлари бўйича жаҳон чемпионати 30 км. Хотин-қизлар. Швециядан кўрсатилади.
16.00 Телеафиша. Россия телевидениеси кўрсатувларига шарҳ.
16.15 Мульти-пульти.
16.25 Чанғи спорти турлари бўйича жаҳон чемпионати. 30 км. Хотин-қизлар. Швециядан кўрсатилади.
16.45 «Чегарасиз футбол».

*

17.40—18.20
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.20 «Шарман-шоу».
20.15 «Ўтган ёзнинг нурли кунлари». Бадиий фильм (Япония).

*

21.25—23.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

23.50 «Сатирикон» студияси «Бир йил икки йилга ўтади». Роман Карцев.
00.45 «Танаффус».
01.00 Чанғи спорти турлари бўйича жаҳон чемпионати. 4х10 км га эстафета. Эркаклар. Швециядан кўрсатилади.

Якшанба, 28. II

● УзТВ I

7.00 «Қардошлик тароналари».

*

8.00 «Туркистон» ахбороти.
8.30 «Маҳобҳорат». Кўп қисмли телевизион бадиий видеофильм (Ҳиндистон). 4—5-сериялар.
10.00 «Ўзбекистон спорти».
10.20 Ўсмирлар учун. «Умид учқунлари». Самарқанд вилоятидан.
11.30 Футбол. «Пахтакор-79»—Хотира турнири.
13.20 «Ватанпарвар».
14.10 «Инсон ва замин».
15.10 «Учрашув». Телевизион бадиий фильм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Дадабой ва бонг соат». Мультфильм.
18.10 «Уйла! Изла! Топ!». Тошкент шаҳридаги 102-ҳамда 173-мактаблар ўқувчиларининг баҳси.
19.00 «Ўзбекистон» ахбороти [рус тилида].
19.20 «Мерос». Етти иқлим мўъжизаси.
20.00 Жаҳон спорти янгиликлари.
20.10 «Рақслар гулдастаси».
20.30 «Ўзбекистон» ахбороти.
21.00 «Нокдаун». Бадиий фильм.
22.15 Хайриддин Султонов. «Мозийдан бир саҳифа». Видеофильм. 2-қисм.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● УзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ

9.05 — 12.00 Программада: «Хуш хабарлар», «Оспурум», «Бабалардан қолган сөз», «Тигиз пайт», «Бобок, сенинг жомогун», мультфильм.

* * *

18.05 «Шоҳ ва хизматкор». Мультфильм.
18.15 Телетомошабинларининг талабларига биноан концерт (рус тилида).
19.00 Хабарлар.
19.15 «Кино оқшоми».

● «ОРБИТА IV»

6.50, 15.15, 23.55 — Кўрсатувлар тартиби.
6.55 «Руҳий чиниқтириш».
7.55 Янгиликлар.
8.30 Эрталабки гимнастика.
8.40 «Спортлото» тиражи.
8.55 «Марказ».
9.25 «Эрта саҳарлаб». «Денвер — динозаврларнинг энг сўнггиси». Кўп серияли мультфильм премьераси.
9.55 «Ҳозирча ҳаммаси жойида».
10.25 «Тонг юлдузи».
11.15 «Қора кўркам от саргузаштлари». Болалар учун кўп серияли телефильм премьераси.
11.40 «Анатолий Тарасовнинг хоккейи». Телефильм премьераси. 3-фильм — «Касб».
12.35 «Ақлли болалар ва ақлли қизлар».

«КТВ-I» ва «Франс интернасиональ» канали таништиради

13.15 «Пиф ва Геркулес». Кўп серияли мультфильм премьераси.
13.25 «Кусто командасининг сувости одиссеяси». Кўп серияли ҳужжатли фильм премьераси.

*

14.15 «Панорама». Ҳафталик халқаро кўрсатув.
14.55 «Ҳунарли хор бўлмайди».
15.00 Янгиликлар.
15.20 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 50 км. Эркаклар. Швециядан олиб кўрсатилади.
16.00 «Устахонадаги монолог». Мусаввир Ю. Селиверстов ҳақида.
16.25 Мультфильмлар премьераси: «Каспер ва унинг дўстлари», «Ҳақиқий ажина овловчилар».
17.20 «Эфирда бевосита мулоқот».
18.00 «Саёҳатчилар клуби».
18.50 Янгиликлар (сурдо таржимаси билан).
19.05 «Янгра, гармонь!» (Мирний шаҳри).
19.35 «12 та баджаҳл эркак». В. Коклюшкин ва Е. Шифрин.
20.35 «Россия бизнесмени-92. Йилнинг энг яхши банкири».

●

22.00 «Якунлар».
22.45 Эълонлар.
22.50 «Россия бизнесмени-92. Йилнинг энг яхши банкири» кўрсатувининг давоми.
24.00 Янгиликлар.
00.15 «Эндиликда». Диний кўрсатув.
01.15 Чанғи спорти. Жаҳон чемпионати. 50 км. Эркаклар. Швециядан кўрсатилади.

● «ДУБЛЬ IV»

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

8.20 Баскетбол шарҳи.
8.50 «Сиз яратган боғ».
9.20 «Рост» студияси. «Т-клуби».

*

9.50—13.55
«ЎЗБЕКИСТОН» ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛИ

1. «Тинчлик элчилари». Германия элчихонасидан репортаж.
2. «Ўзбекистон маданияти чет элда».
3. «Замандаш» (қозоқ тилида).
4. «Дугоҳ». Мақом ҳақида.

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

13.55 «Кесиб ташламанг...».
14.10 «Оқ қарға».
14.55 Миллий баскетбол уюшмасининг юлдузли матчи.
15.55 Рақс марафони.
16.40 «Познер ва Донахью».
17.10 Уолт Диснейнинг сеҳрли олами. «Винни-Пухнинг янги саргузаштлари», «Қора плащ».

*

18.00—18.50
ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

*

РОССИЯ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.50 «Юлдузли ёмғир». Мусиқий кўрсатув.
20.20 «Ашерлар уйи». Бадиий фильм (АҚШ).

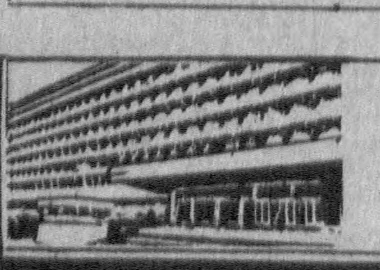

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаатчилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.30. Буюртма Г—87 ■ 1 2 3 4 5 6